

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Ústav primární a preprimární edukace

Současné soukromé mateřské školy a jejich vznik

Diplomová práce

Autor: Bc. Eliška Macháčková
Studijní program: Předškolní a mimoškolní pedagogika
Studijní obor: Pedagogika předškolního věku
Vedoucí práce: PeadDr. Vladimíra Hornáčková, Ph.D.

Hradec Králové

2020

Zadání diplomové práce

Autor:	Eliška Macháčková
Studium:	P17P0313
Studijní program:	N7531 Předškolní a mimoškolní pedagogika
Studijní obor:	Pedagogika předškolního věku
Název diplomové práce:	Současné soukromé mateřské školy a jejich vznik
Název diplomové práce AJ:	Contemporary private kindergartens and their origin

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cílem diplomové práce je odhalit důvody rozhodnutí jednotlivých zřizovatelů o založení soukromé mateřské školy a dále objasnit postupy, podmínky a možnosti vzniku soukromé mateřské školy. V teoretické části jsou popsány legislativní náležitosti pro zřízení soukromé mateřské školy. Praktická část popisuje názory a zkušenosti zřizovatelů soukromých mateřských škol prostřednictvím výzkumné metody.

Garantující pracoviště:	Ústav primární a preprimární edukace, Pedagogická fakulta
Vedoucí práce:	PaedDr. Vladimíra Hornáčková, Ph.D.
Oponent:	Mgr. Lucie Francová, Ph.D.
Datum zadání závěrečné práce:	31.5.2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala pod vedením vedoucí práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové, dne 8. 4. 2020

Poděkování

Děkuji PaedDr. Vladimíře Hornáčkové, Ph.D za odborné vedení práce, za cenné rady a inspiraci, kterou mi poskytla. Dále bych chtěla poděkovat své rodině za podporu a umožnění studia. V neposlední řadě děkuji respondentům, kteří mi poskytli potřebné informace.

Anotace

MACHÁČKOVÁ, Eliška. *Současné soukromé mateřské školy a jejich vznik*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2020. 85 s. Diplomová práce.

Teoretická část práce se zabývá předškolními institucemi od jejich počátku v naší zemi až do současnosti. Obsahem teoretické části je popis druhů těchto zařízení v České republice, potřebná legislativa k založení soukromé mateřské školy nebo postup při zápisu do rejstříku škol a školských zařízení. Dále jsou zde vypsány inspirativní směry předškolního vzdělávání, v duchu kterých se často nové soukromé mateřské školy zřizují.

Praktická část je zaměřena na výzkum, ve kterém autorka zjišťuje, jaké důvody zřizovatele k založení soukromých mateřských škol vedly a jak se jim zakládání škol dařilo. Dále se prostřednictvím dotazníku dozvídáme, co bylo pro zřizovatele v procesu zakládání nejsložitější, jak postupovali a co jim připadalo klíčové pro otevření školy. Ve výsledcích se dozvídáme, jak se nejvíce tyto školy liší od ostatních a zda by dnes zakladatelé udělali něco jinak.

Klíčová slova:

Předškolní instituce, mateřská škola, soukromá mateřská škola, založení mateřské školy

Annotation

MACHÁČKOVÁ, Eliška. *Contemporary private kindergartens and their origin*. Hradec Králové: Faculty of Education at University of Hradec Králové, 2020. 85 pp. Diploma thesis.

The theoretical part of this paper deals with the preschool institutions from the very beginning till the present in our country. The content of the theoretical part is the description of many kinds of such facilities in the Czech republic, the necessary legislation to establish a private preschool or the procedure to register these schools. Furthermore, various inspirational ways that are often followed when setting up a private preschool are being named and described.

The practical part focuses on the research, in which the author tries to identify the establisher's reasons for setting up private preschools and concludes whether the set up has been successful. Additionally, through the questionnaire we find out what the biggest challenges are regarding the set up, what steps were taken and what was experienced as crucial in order to open the school. The results are an indication of what sets these schools apart from other schools and whether the founders would do things differently today.

Key words:

Preschool institutions, kindergarten, private kindergarten set up kindergarten

OBSAH

OBSAH	7
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	9
ÚVOD	10
1 Vznik a vývoj předškolních institucí v České republice	11
2 Současné předškolní instituce	15
2.1 Jesle	17
2.2 Veřejné mateřské školy	19
2.3 Církevní mateřská škola	22
2.4 Soukromé mateřské školy	24
2.5 Firemní mateřská škola	26
2.6 Dětské skupiny	28
3 Shrnutí současných zařízení pro předškolní děti	30
4 Podmínky provozu mateřské školy	31
4.1 Legislativní vymezení	31
4.1.1 Rámcový vzdělávací program	34
4.2 Právní možnosti založení mateřské školy	35
4.3 Personální požadavky	38
4.4 Provozní požadavky	39
4.5 Stavební požadavky	39
4.6 Zápis do rejstříku škol	39
5 Inspirativní směry a zaměření škol	42
5.1 Alternativní mateřská škola	42
5.2 Komunitní škola	45
5.3 Inovativní mateřská škola	45
5.4 Lesní mateřská škola	46
6 Shrnutí inspirativních institucí pro předškolní děti	48
7 Výzkumné šetření	49
7.1 Cíl výzkumného šetření	49
7.2 Výzkumné otázky	49
7.3 Výzkumný vzorek	49
7.4 Metody výzkumu	50
7.5 Předvýzkum	51
7.6 Analýza a výsledky výzkumu	53
7.7 Závěrečné vyhodnocení výzkumu	69

7.8	Diskuze	70
8	Závěr.....	73
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	76
	SEZNAM ILUSTRACÍ	81
	SEZNAM PŘÍLOH.....	81

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

Zkratka	Význam
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
SŠ	Střední škola
ŠVP	Školní vzdělávací program
TVP	Třídní vzdělávací program
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola
ZŠ	Základní škola

ÚVOD

V současné době můžeme sledovat trend ve zvyšujícím se počtu soukromých mateřských škol. Nyní máme v České republice necelých 400 soukromých mateřských škol a před 7 lety jich bylo přibližně o polovinu méně (ČSÚ, 2019). Jaké jsou důvody pro založení své školy pro předškolní děti? Velice mě zajímalo dozvědět se názor přímo od zřizovatelů mateřských škol. Během mých praxí v posledních letech jsem navštívila různé předškolní instituce, ať už to byly dětské skupiny, soukromé a veřejné mateřské školy nebo lesní mateřské školy. Získala jsem velké množství nápadů pro moji budoucí práci v oboru a jednotlivé návštěvy v zařízeních mi rozšířily obzory. V každém zařízení jsem pozorovala jisté odlišnosti. Nejvíce mě zaujala mateřská škola, kterou založila žena primárně pro svoji dceru a postavila si budovu přímo na své zahradě. Začala jsem se soukromým mateřským školám více věnovat a zajímaly mě další důvody jejich zakládání.

Cílem diplomové práce je popsat legislativní a provozní podmínky a možnosti vzniku soukromých mateřských škol, odhalit důvody rozhodnutí jednotlivých zřizovatelů o založení soukromé mateřské školy, objasnit postupy zakládání mateřské školy a popsat názory jednotlivých zřizovatelů na jejich zakládání soukromé mateřské školy.

V krajských a dalších velkých městech mají rodiče mnoho možností na výběr školy pro své dítě. Ale v malém městě nebo vesnici, kde mají jednu mateřskou školu nebo musí dojíždět do nejbližšího města, je řešení výběru značně znesnadněno. Je možné, že mateřských škol bude vznikat stále více a rodiče tak budou mít pestrou nabídku pro vzdělávání svých předškolních dětí.

Jsou ale nyníjší soukromé mateřské školy založené z tohoto důvodu? Aby rodiče měli širší nabídku zařízení pro děti? Nebo si chtěli pedagogové založit školu svých snů, kde upotřebí své metody a nápady? Tyto a další otázky mě vedly k tomu, zaměřit svou diplomovou práci na vznik škol s privátním zřizovatelem.

Zajímalo mě, zda může být důvodem nespokojenost rodičů s nabídkou a kvalitou veřejných mateřských škol a tak zakládají svá vlastní zařízení nebo je často impulzem ke zřízení MŠ něco jiného. Ať už jde pouze o podnikatelský záměr, který reaguje na vyšší porodnost po roce 2005 (Průcha, Koťátková, 2013), nebo myšlenka vychází přímo od samotných učitelů, je zřejmé, že takových škol bude přibývat.

1 Vznik a vývoj předškolních institucí v České republice

Dnes nám již přijde samozřejmé, že pro děti předškolního věku jsou zřízené instituce, kde probíhá cílevědomé a odborné vedení dětí. Organizováno je především v mateřských školách. Vývoj těchto institucí, které jsou dnes k dispozici, byl dlouhý, avšak nemůžeme říct, že by končil. Tyto instituce a názory na ně se stále utváří, mění a vyvíjejí se. První formy návrhů můžeme spatřit v díle Jana Amose Komenského z roku 1632. Už před necelými 400 lety se podařilo Komenskému zamýšlet nad důležitostmi působení na předškolní dítě pomocí výchovy. Jeho spis „Informatorium školy mateřské“ je určen pro mateřské a pečující osoby, přesto jsou myšlenky použitelné pro moderní předškolní kurikulum. Harmonický rozvoj osobnosti coby cíl výchovy dle Komenského je ve shodě se současným záměrem výchovy a vzdělávání dětí.

Počátky předškolní výchovy v Čechách

Předpokladem pro zájem zřizování tehdejších institucí byly převratné změny ve vývoji společnosti. Industrializace, která nastupovala, s sebou přinášela nutnost každodenního odcházení dospělých do továren. Děti tak často zůstávaly doma v nevyhovujících podmínkách. Proto pomalu vznikala pečovatelská zařízení vycházející z charitativních aktivit středních a vyšších měšťanských vrstev obyvatelstva. První předškolní zařízení byla podpořena i úředně prezidiálním dekretem v září 1830 pro vidinu systematické výchovy dětí v českém jazyce a národní kultuře.

Opatrovna Na Hrádku z roku 1832 byla první českou vzornou opatrovnou a ředitelem zde byl Jan Vlastimír Svoboda. Právě toho vyslal tehdejší nejvyšší český purkrabí český hrabě Karel Chotek z Vojnína na studijní cestu po Německu, aby získal zkušenosti ze zahraničí. Svoboda zpracoval koncepci výchovného obsahu a organizace a školka se stala velice populární (Rýdl, Šmelová, 2012). Podle této a dalších prvních pražských opatroven začaly vznikat další zařízení i v jiných městech.

Opatrovny sloužily předškolním dětem zaměstnaných matek během průmyslové revoluce. O děti se staraly tzv. pěstounky, které děti zaměstnávaly zpěvem, hrami, vypravováním apod. Děti zde měly většinou zajištěno stravování. Opatrovny byly financovány z darů, ale byly zřizovány i šlechtou, bohatými měšťany a jejich úroveň se pak velmi lišila (Mišurcová, 1983). „*Po roce 1848 v důsledku reorganizace veřejné správy ve prospěch okresů došlo i ke značným přesunům úřednictva a opatrovny ztratily*

své mecenáše a začaly postupně zanikat. Druhou ranou venkovským opatrovnám bylo rozhodnutí o zřizování i českých hlavních škol, do kterých přecházeli dobří učitelé, většinou dosud působící jako pedagogičtí pracovníci opatroven. Tak bylo po českém a moravském venkově až do konce 60. let 19. století předškolních zařízení velmi poskrovnu a nestačily nejen poptávce zájemců, ale ani rychlému společenskému vývoji, který již vyžadoval nový typ předškolních zařízení, totiž veřejnou mateřskou školu“ (Rýdl, Šmelová, 2012, s. 21).

Počátky mateřských škol

Mateřské školy začaly vznikat po vzoru opatroven a některé byly propojené tak, že opatrovny zajišťovaly péči o děti od tří do čtyř let a navazovala na ně péče o děti čtyř až pětileté v mateřských školách. Postupně se instituce sloučila pod jednu s názvem mateřská škola (Mišurcová, 1983). První mateřská škola u nás byla založena v klášteře u sv. Jakuba v Praze roku 1869. Kapacita byla pro 50 dětí na jen jednu pedagogickou sílu, k té měly být přijaty další pomocnice. Inspirace vedla ze spisu „Školka“ od Jana V. Svobody a od F. Fröbla, který měl zkušenost s pražskou opatrovnou pro předškolní děti německého původu. Když byl návrh zveřejněn, nesouhlasila s ním Marie Riegrová, která odmítala svěřit malé děti do péče „mužských rukou“. Prosazovala koncepcí Komenského a větší orientaci na zdravotní a sociální úroveň, než na vzdělávací. Jelikož sama měla zkušenosti z Francie, dožadovala se o studijní cesty dvou žen. A tak byla Barbora Ledvinková a Marie Müllerová vyslány na cesty do Německa a Francie. Ledvinková byla později jmenována ředitelkou mateřské školy u sv. Jakuba.

První metodiky a příručky

Již zmíněný výchovný program „Školka“ od Jana V. Svobody představoval propracovaný systém počátečního vzdělávání. Kladl důraz na mravní výchovu, poučení o okolním světě, počáteční psaní a počítání. Za zásadní dokument pro tvorbu kurikula byl zákon z roku 1869 o povinné školní docházce a povinnosti obcí zřizovat školy. Následně v roce 1872 byl vydán výnos o mateřských školách a ústavech jim příbuzných. Tato směrnice ukládá školám povinnost připravovat děti na školu, podporovat a doplňovat rodinnou výchovu a rozvíjet je po stránce tělesné, smyslové i duševní. Dále jsou zde zařazeny doporučované metody, prostředky výchovného působení a formy, je zde uveden zákaz vyučovat školním způsobem a učit děti předškolního věku psát a číst.

Hnutí za novou výchovu přinášející reformy v předškolním kurikulu preferuje přirozenou výchovu s rozvojem tvořivých sil jedince, usiluje o klíčové změny ve výchově, jak v pojetí, tak i obsahu předškolního kurikula. Zde je potřeba vyzdvihnout jména jako jsou John Dewey, Marie Montessori a Ellen Key. V roce 1908 v „Návrhu zákona pro školy mateřské“ byla prosazena nezbytnost respektovat potřeby dítěte. Klíčovým dokumentem pro předškolní kurikulum je nepochybně „Výchovný program mateřských škol (1927)“ od Idy Jarníkové, v něm je teoreticky, prakticky, metodicky i koncepčně zpracován výchovný program, podle kterého se učitelka může inspirovat pro hledání vlastní optimální cesty výchovného působení.

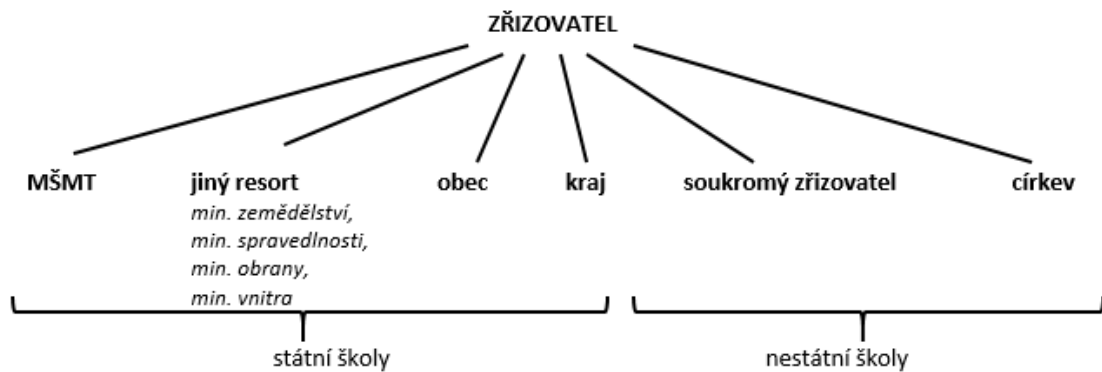
V dalším období jsou snahy o reformy upozaděovány a s vývojem tehdejší společenské a politické situace se začíná objevovat závazný ideologicko-výchovný směr orientovaný ke kolektivismu. Tuto funkci plnil „Pracovní program pro mateřské školy“ z roku 1948 a směřoval k výchově a formování uvědomělého občana oddaného socialismu. Ve stejném duchu byly vytvořeny další osnovy, které obsahovaly podrobnější strukturování obsahu (Bečvářová, 2003).

Předškolní vzdělávání po roce 1989

Nastává zásadní proměna pedagogické orientace z předmětového modelu na osobnostní, charakterizovaný *„humanistickou orientací v pojetí dítěte a dětství, otevřeným vztahem k rodině a k počátečnímu vzdělávání, principem alternativnosti a individualizace a důrazem na situační učení, rozvoj komunikace, samostatnost dítěte a jeho tvořivou aktivitu“* (Bečvářová, 2003, s. 17).

Po roce 1989 nastal pokles mateřských škol, kdy některé školy byly uzavřeny z důvodu nedostatečného počtu dětí. Ale po revoluci, kdy se otevřely hranice, začaly vznikat soukromé školy. Mnozí učitelé využili situace k výjezdům do zahraničí, kde se inspirovali jinými typy škol a odlišnými vzdělávacími programy. Právě v těchto letech se začíná zvedat zájem o reformní pedagogiku a většina mateřských škol začala využívat její prvky. Nejčastěji šlo o montessori, daltonskou a waldorfskou pedagogiku.

Docházelo k velkým změnám i v oblasti financování, řízení a celkového fungování školství. Pro lepší zorientování jsem použila obrázek, který rozděluje školy na státní a nestátní, tzv. soukromé. Státními školami nazýváme instituce zřízené obcí, krajem nebo ministerstvem a mezi soukromé řadíme církevní školy a školy s privátním zřizovatelem.

Obr. 1 Znárodnění škol podle zřizovatele (Zdroj dat: Průcha, 2012)

2 Současné předškolní instituce

V této kapitole popisuji různé instituce, které poskytují péči o děti předškolního věku. Když jsem studovala na střední škole pedagogické, měla jsem možnost nahlédnout do provozu mateřských škol a přípravných tříd. Pedagogická praxe probíhala i ve školní družině. V každé z těchto institucí jsem měla možnost načerpat mnoho postřehů, inspirace a zážitků do následné pracovní praxe. Jelikož jsme ale za čtyři roky studia navštívili jen běžné státní školy velmi podobného typu, začínala jsem pocítovat stereotypy v práci učitelek a velmi často jsem u nich shledávala nechuť a jednotvárné přístupy, metody a formy práce.

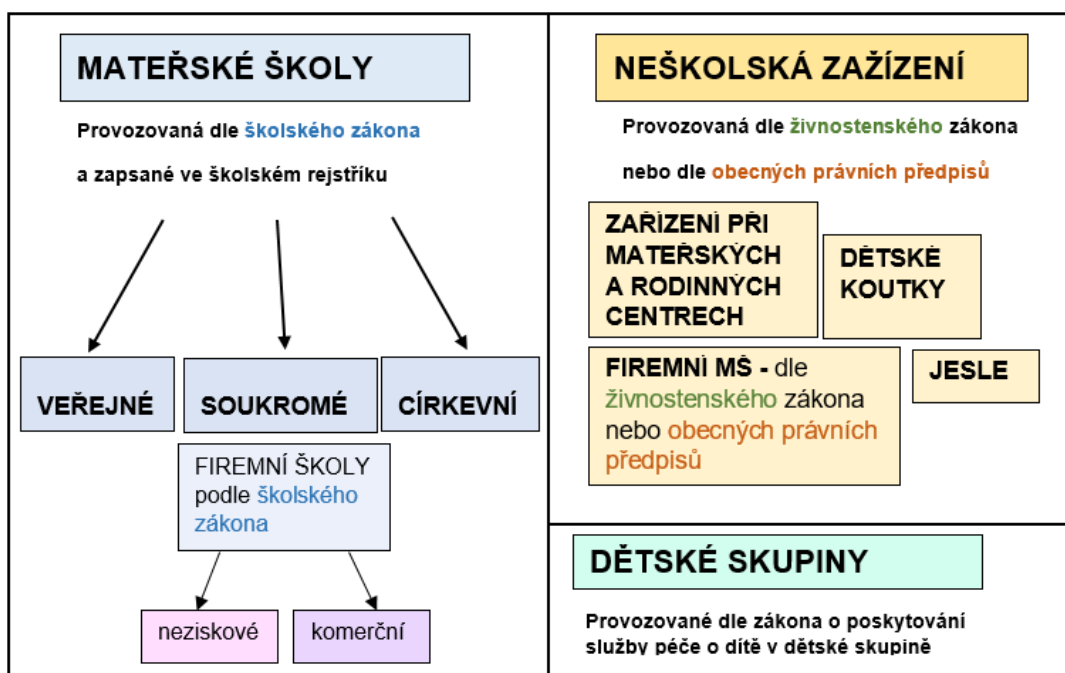
Pozitivním poznáním pro mě byly návštěvy netradičních školek, které jsem měla možnost poznat při studiích na vysoké škole v Liberci a v Hradci Králové. Byly to víceméně soukromé školy, lesní mateřské školy nebo státní školy s alternativními prvky výuky. U těchto školek jsem načerpala nepřeborné množství inspirace a z každé návštěvy jsem si odnesla mnoho postřehů, které ráda využiji v praxi. Ve většině těchto školek jsem poznala nadšené učitelky a pomocné síly, které měly jasnou vizi a cíl kam chtějí svoji instituci vést. Jelikož ještě nejsem rodičem, stojím na druhé straně při výběru institucí pro předškolní děti, a to v roli učitelky. Sama bych si pro svoji práci vybrala nejspíše lesní mateřskou školu nebo podobně zaměřenou menší mateřskou školu.

Současné možnosti institucionální péče o předškolní děti

Níže jsou vypsána zařízení předškolní výchovy, která se v ČR vyskytují. Rodiče předškolních dětí mají mnoho možností, kam své dítě umístit. Jednotlivá zařízení se od sebe liší v mnoha kritériích, která jsou blíže vypsána v samostatných kapitolách. I když se moje diplomová práce věnuje soukromým mateřským školám, které pracují podle školského zákona, popisuji níže i další zařízení pro porovnání. Kdo uvažuje nad založením zařízení pro předškolní děti, měl by vědět, jaké jsou možné varianty. Názorné rozdělení institucí je vidět na obrázku číslo 2, kde je uvedeno podle kterého zákona instituce pracují.

Do souhrnu zařízení předškolní výchovy jsem zařadila mateřské školy (veřejné, soukromé, církevní, firemní), které pracují dle školského zákona a tudíž je jejich cílem vzdělávání dětí. Pro porovnání a orientaci v problematice jsem zařadila další možnosti provozování zařízení pro předškolní děti, jako jsou dětské skupiny a jesle.

Mateřská a rodinná centra jsou většinou provozována v souladu s obecně platnými právními předpisy a jejich činnost nevykazuje znaky generování zisku, tedy podnikání. Na tuto činnost nejsou poskytovány žádné dotace z veřejných rozpočtů a nejsou stanoveny konkrétní podmínky poskytování péče o děti tohoto typu žádným právním předpisem. Takže žádný právní předpis nestanovuje kolik pečujících osob na kolik dětí může spadat, jakou odbornou kvalifikaci by měla pečující osoba mít, nestanovuje ani pojištění odpovědnosti za škodu na zdraví či majetku nebo zda se péče o děti uskutečňuje na základě určitého programu či plánu. Stanovení si určitých podmínek je čistě na poskytovateli služby. Mnohé provozovatele nejasnost právního režimu odrazuje od zahájení činnosti (Pemová, aj., 2013). Jelikož žádný předpis nestanovuje ani nezaručuje podmínky a kvalitu vzdělávání dětí, nevěnovala jsem jim velkou pozornost a nezařadila jsem mateřská a rodinná centra do níže vypsanych kapitol.

Obr. 2 - Zařízení pro předškolní děti v ČR. Obrázek z dat Paloncyové, 2014 vytvořil autor.

- jesle;
- mateřské školy (veřejné, církevní, soukromé);
- firemní mateřské školy;
- dětské skupiny.

2.1 Jesle

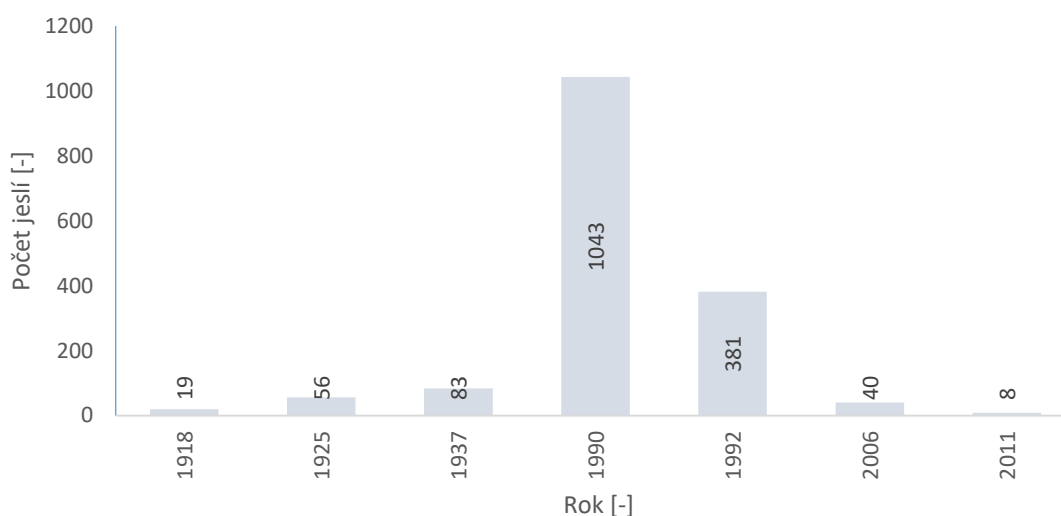
Charakteristika

Dětské jesle jsou institucí pro batolata od jednoho roku do tří let. Pomáhají rodičům docházet do zaměstnání a umístit, většinou v dopoledních hodinách, své dítě do péče v jeslích. V průběhu dne by měla převládat volná hra dětí. Den v jeslích je uspořádán tak, aby byla zajištěna pravidelnost v jídle, spánku, pobytu venku apod. I tak je dodržován individuální přístup a volnost života dětí (Anon, 1984).

Počty

Jesle se snažila zakládat už Marie Riegrová v 19. století. Předtím sloužily především pro děti z velice chudých poměrů a zařízení dětem poskytovalo ošacení, hygienu a stravování. Z dohledatelných zdrojů můžeme pozorovat velké rozdíly v počtu jeslí. Od roku 2014 přestaly jesle de facto existovat. Nyní existují jesle zřízené obcemi, které jsou většinou součástí mateřských škol, a je jich málo. Stát ale jejich počet neviduje (Ministerstvo zdravotnictví České republiky, 2013).

Počet jeslí ve vybraných letech

Graf 1 - Počet jeslí ve vybraných letech. Graf z dat Novinky.cz 2019 sestavil autor.

Personální zajištění

Dokud byly jesle zaštiťovány ministerstvem zdravotnictví, poskytovaly dětem péči zdravotní sestry. Nyní je stanoveno živnostenským zákonem, že osoba poskytující péči o děti mladší tří let musí být odborně způsobilá „k výkonu povolání všeobecné sestry nebo zdravotnického asistenta nebo ošetřovatele nebo porodní asistentky nebo záchranáře podle zvláštního právního předpisu, nebo odborně způsobilá k výkonu

povolání sociálního pracovníka nebo pracovníka v sociálních službách podle zvláštního právního předpisu, nebo mít odbornou kvalifikaci k výkonu povolání učitele mateřské školy podle zvláštního právního předpisu, nebo mít profesní kvalifikaci pro činnost chůvy pro děti do zahájení povinné školní docházky podle zvláštního právního předpisu“ (Zákony pro lidi, 1991).

Programové zajištění

Pro práci v jeslích je vytvořen „Program výchovné práce pro jesle a mateřské školy“ z roku 1984, obsahující charakteristiku věkových zvláštností dětí do 3 let. Dále jsou v publikaci popsány činnosti jednotlivých výchov (tělesná, rozumová, mravní, pracovní, hudební, výtvarná), rozděleny dle věku dětí na 0-1 rok, 1-2 roky, 2-3 roky. Sestry vypracovávají výchovnou dokumentaci (Anon, 1984). V jeslích, které existují dnes, nepracují učitelky podle tohoto programu, ale pokud jsou součástí MŠ, prolínají program pro děti s cíli RVP PV, který je aktuální. Pokud jsou samostatným zařízením podle živnostenského zákona, vytváří si své plány výchovy, které nejsou nikde zákonně vyžadovány. Důležitá je smlouva se zákonnými zástupci.

Financování a zřizovatel

Do března roku 2012 fungovaly jesle v ČR coby zvláštní dětská zdravotnická zařízení. Podle nové zákonné úpravy však jesle již nepatří mezi zdravotnická zařízení a jejich status není zákonem ošetřen (Ministerstvo zdravotnictví České republiky, 2013). Kvůli poptávce po umístění mladších dětí do institucí a brzkému návratu do zaměstnání začaly vznikat dětské skupiny, které jsou značně odlišné od jeslí, více o nich píšu v kapitole 2.6.

Související zákony a vyhlášky

- zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších právních předpisů, „péče o děti do 3 let věku v denním režimu;“
- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- vyhláška č.410/2005 sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění pozdějších předpisů;

- zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

2.2 Veřejné mateřské školy

Charakteristika

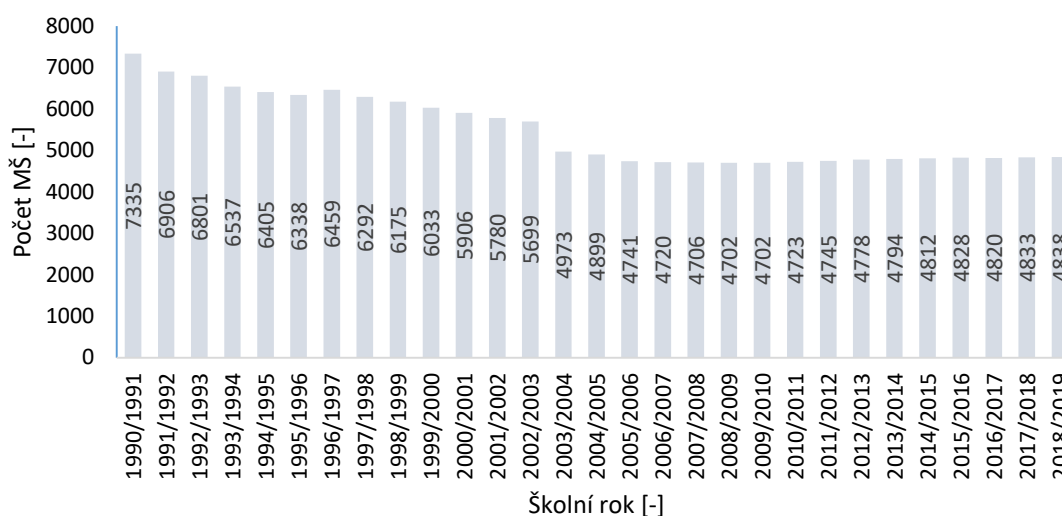
Mateřská škola je předškolní zařízení pro děti zpravidla od 3 do 6 let, nejprve však od 2. Denní režim těchto zařízení začíná ranní volnou hrou dětí v době, kdy děti přivádí rodiče. Po ranní pohybové chvílce mají děti svačinu. Následuje činnost vedená učitelkou, která je zaměřena na plnění cílů v oblastech, které udávají programy RVP PV. Délka těchto řízených činností závisí na věku dětí. Následuje opět spontánní hra dle výběru dětí. Každý den je zařazen pobyt venku, po kterém následuje oběd a odpolední odpočinek. Dětem, které neusnou, jsou nabízené klidné náhradní aktivity. Po odpočinku a hygieně následuje odpolední svačina a hry dětí popřípadě individuální činnosti.

Od roku 2017 je poslední předškolní rok povinný, a tak musí rodiče zajistit docházku předškolních dětí starších pěti let do MŠ, popřípadě dokládat omluvné listy. Školy, které zřizuje kraj, obec nebo svazek obcí se nazývají veřejné. Dalším zřizovatelem veřejné MŠ může být ministerstvo, a to jak MŠMT, tak i jiné resorty. Veřejnou mateřskou školu takto nazývám záměrně kvůli rozlišení zřizovatele.

Počty

Na grafu ukazujícím počet mateřských škol je vidět, že veřejných MŠ spíše ubývá. Z vysokého počtu škol, které se v padesátých až osmdesátých letech zřizovaly v nemocnicích, zemědělských družstvech a obcích existuje dnes skoro polovina (Průcha, 2009).

Počet veřejných MŠ od roku 1990 do 2019

Graf 2 - Počet veřejných mateřských škol od roku 1990 do roku 2019 v ČR. Graf z dat ČSÚ 2019 sestavil autor.

Rozvoj předškolního vzdělávání nastal od padesátých let 20. století, kvůli vysokému počtu zaměstnaných žen s dětmi. Vrcholem rozvoje byl školní rok 1983/1984, kdy bylo v ČR 7 592 mateřských škol. Úroveň vzdělávání dětí v českých mateřských školách byla velmi dobrá a to i během tohoto vývoje až po současnost (Průcha, Kořátková, 2013). V posledních letech dochází k obratu a je vysoká poptávka po umístění dětí do mateřských škol. Ve školním roce 2018/2019 bylo evidováno 4 838 mateřských škol (ČSÚ, 2019).

Personální zajištění

Kvalitní odborná příprava učitelek má v Česku dlouhou tradici a realizuje se třemi způsoby studia. Na středních pedagogických školách, vyšších odborných školách a na vysokých školách. Na středních pedagogických školách je studium čtyřleté ukončené maturitní zkouškou. Absolventi školy získávají kvalifikaci učitelky mateřské školy. Lze studovat také na tříletém studiu bakalářského studia na pedagogických fakultách na vysokých školách, po jeho ukončení je absolvent kvalifikovaným učitelem v MŠ. Následně je možné pokračovat dvouletým navazujícím magisterským programem učitelství pro mateřské školy. Navíc je možné studovat další stupeň a to doktorský program preprimární pedagogiky. Je možné studovat na vyšší odborné škole s oborem zaměřeným na přípravu učitelů, kterých je v ČR málo a většina absolventů VOŠ následně studuje na vysokých školách (Průcha, Kořátková, 2013).

Programové zajištění

Pro fungování veřejné mateřské školy jsou nejvýznamnější tři dokumenty. Národní program rozvoje vzdělávání v České republice neboli Bílá kniha je základní koncepce vzdělávací politiky v ČR, která vymezuje dlouhodobé a střednědobé záměry důležité pro vývoj vzdělávacího systému v ČR (Bečvářová, 2010).

V roce 2005 vstoupil v platnost nový školský zákon č. 561/2004, který mimo jiné stanovuje, „že předškolní vzdělávání by mělo napomáhat vyrovnávat nerovnosti ve vývoji dětí před vstupem do základního vzdělávání“ (Průcha, Kořátková, 2013, s. 112). Dále také udává hlavní cíle předškolního vzdělávání a podmínky, za kterých může být vzdělávání realizováno. Školy mají podle tohoto zákona povinnost zápisu do školského rejstříku.

Při své práci pedagog nejčastěji využívá třetího dokumentu, kterým je Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. V RVP PV najdeme konkrétní požadavky, cíle, výstupy a kompetence dětí, k jejichž naplnění bychom měli směřovat. Po prvním zavedení Rámcového vzdělávacího programu v ČR v roce 2001 učitelky narážely na problémy ve složitosti a neuchopitelnosti těchto zásad pro svou praxi (Svobodová, 2010). Postupem času se měnil a přizpůsoboval požadavkům a představám pedagogů. Poslední aktualizace RVP PV proběhla v roce 2018. Definice cílů, obsahu i výsledků vzdělávání se pro učitele postupně stala přehlednější a snazší pro uvedení do praxe. Na základě RVP PV je dále každá škola povinna vytvořit vlastní školní vzdělávací program. ŠVP je vytvářen ředitelem školy spolu s pedagogy a musí obsahovat konkrétní informace, které jsou v souladu s fungováním konkrétní školy.

Financování a zřizovatel

Zřizovatelem veřejných škol jsou z 96% obce, které je financují z přidělených částek ze státního rozpočtu (Průcha, Kořátková, 2013). Dalším zřizovatelem může být ministerstvo, a to jak MŠMT, tak i jiné resorty, kraj nebo svazek obcí. Veřejní zřizovatelé zřizují školu zpravidla v právní formě příspěvkové organizace nebo školské právnické osoby.

Mateřská škola musí být zapsána v rejstříku škol a školských zařízení a tím pádem má nárok na financování prostředků ze státního rozpočtu. Z těchto peněz jsou hrazeny mzdové výdaje a ostatní náklady vyplývající z pracovně právních vztahů, výdaje na učební pomůcky, školní potřeby, výdaje spojené s výukou dětí, výdaje

na další vzdělávání pedagogů a výdaje spojené s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání (Valenta, 2018). Zřizovatel hradí výdaje provozní a investiční.

Do nedávna stát financoval školy prostřednictvím tzv. normativu. To znamenalo, že škola dostala peníze podle počtu dětí, které byly zapsány v mateřské škole na daný rok. Od 1. ledna 2020 se změnil systém financování škol a objem prostředků, které škola dostane, se bude odvíjet od počtu hodin práce učitelů (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2020). V posledním roce docházky předškolního dítěte, tzn. starší 5 let, rodiče školné neplatí, jelikož je od roku 2017 pro děti absolvování předškolního roku povinné a stát je zavázán poskytnout bezplatné vzdělávání. Rodiče mladších dětí platí školné, které nesmí přesáhnout 50% neinvestičních nákladů na provoz mateřské školy. Dále hradí mateřské škole poplatky za stravování dětí a příspěvky na různé aktivity jako jsou návštěvy divadla, výstavy, výlety apod.

Související zákony a vyhlášky

- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšší odborném a jiném vzdělávání (školský zákon);
- vyhláška č. 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání;
- zákon č. 563/2004 Sb. zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

2.3 Církevní mateřská škola

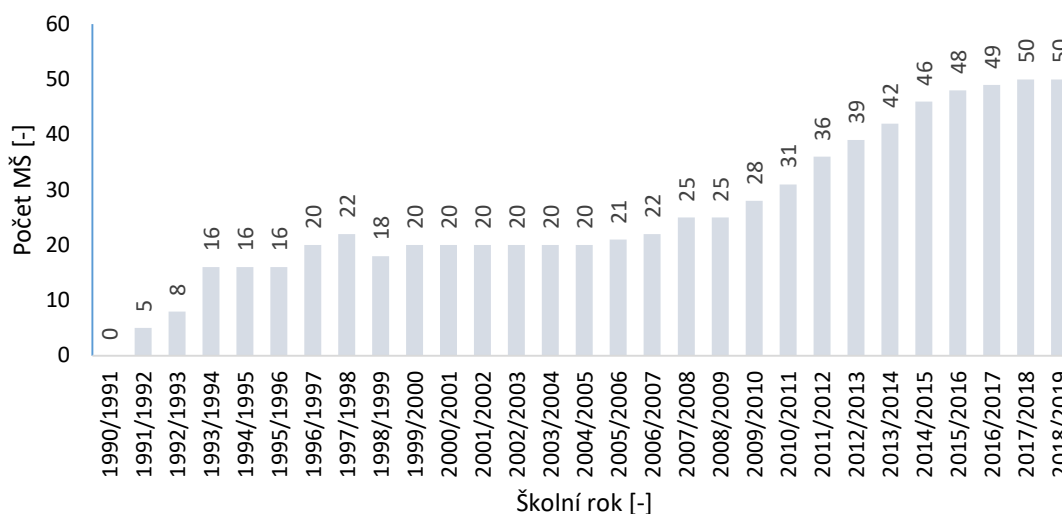
Charakteristika

Podle Průchy (2012) jsou církevní školy například katolické, protestantské, židovské a jiné konfesní. Od běžných mateřských škol se v zásadě neliší. Dětem jsou zábavnou formou předkládané náboženské příběhy a fakta. Do těchto škol jsou přijímány děti z věřících i nevěřících rodin.

Počty

Z výše uvedeného grafu je patrné, že církevní mateřské školy začaly vznikat až po roce 1991 v demokratickém státě. Další nárůst škol nastal po roce 2011 a v posledních dostupných statistikách je uvedeno 50 církevních mateřských škol za rok 2019 (ČSÚ, 2019).

Počet církevních MŠ od roku 1990 do 2019

Graf 3 - Počet církevních mateřských škol od roku 1990 do roku 2019 v ČR. Graf z dat ČSÚ 2019 sestavil autor.

Personální zajištění

Dle školského zákona pracují v církevních školách kvalifikovaní pedagogové, stejně tak jako ve veřejných mateřských školách.

Programové zajištění

Církevní mateřské školy, zapsané v rejstříku škol pracují podle Rámcového vzdělávacího programu předškolního vzdělávání. Některé školy mají ve svém ŠVP doplněnou další vzdělávací oblast s názvem „Dítě a duch“, kde se například děti učí rozumět tomu, jak spolu vše souvisí a jaké dal Bůh postavení člověku v přírodě a jaká je jeho zodpovědnost za Zemi.

Financování a zřizovatel

Zřizuje je církev nebo náboženská společnost/církevní organizace jako právnická osoba. Na církevní školy se vztahuje školský zákon a další předpisy. Tyto školy jsou zapsány do rejstříku školských právnických osob. Finance na výdaje spojené se vzdělávacími činnostmi jsou poskytovány od MŠMT. Investiční výdaje musí být pokryty z vlastních zdrojů. (Zákony pro lidi, 2004)

Související zákony a vyhlášky

- zákon č. 3/2002 Sb. o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech);

- zákon č. 306/1999 Sb. o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením;
- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšší odborném a jiném vzdělávání (školský zákon);
- zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

2.4 Soukromé mateřské školy

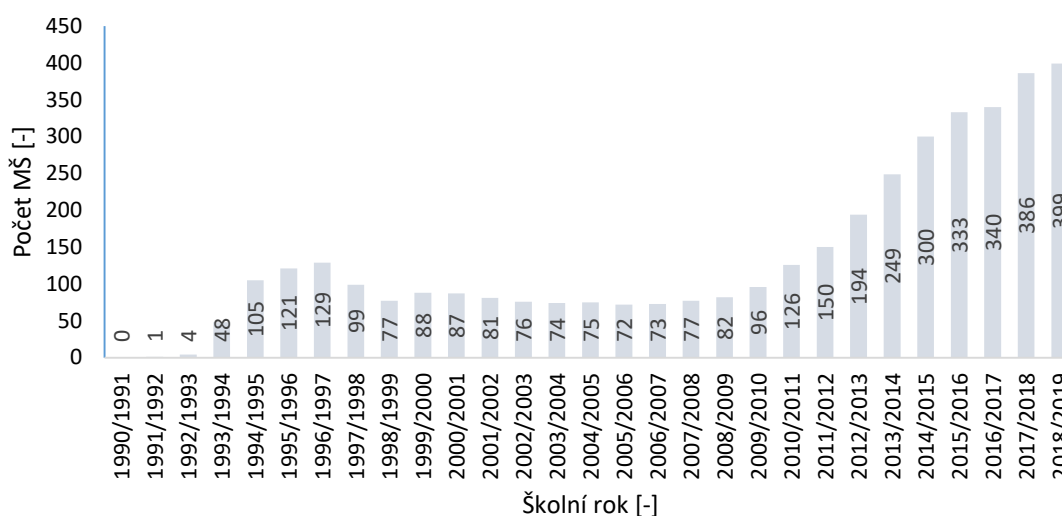
Charakteristika

Soukromá mateřská škola je zařízení, které není zřízeno státem, krajem ani obcí. Zřizovatelem je právnická osoba, nebo církev. Stejně tak jako veřejná mateřská škola pečuje o děti předškolního věku. Většina těchto škol pracuje podle stejných směrnic jako veřejná škola. Mohou se lišit netradičními přístupy, nově vybudovaným areálem, menšími počty dětí na učitele nebo bližším vztahem s rodiči. Možnost zakládání soukromých škol u nás vznikla až po revoluci. Dnes je velice pestrá nabídka zajímavých soukromých mateřských škol.

Počty

Na výše zobrazeném grafu je patrné, že nárůst soukromých mateřských škol je i v posledních 10 letech. Poslední údaje uvádí 399 soukromých mateřských škol v České republice. Ve školním roce 2012/2013 jich bylo přibližně o polovinu méně. (ČSÚ, 2019) Tendence ke vzniku nových soukromých škol tedy stále stoupá.

Počet soukromých MŠ od roku 1990 do 2019

Graf 4 - Počet soukromých mateřských škol od roku 1990 do roku 2019 v ČR. Graf z dat ČSÚ 2019 sestavil autor.

Personální zajištění

Požadavky na odbornost zaměstnanců, hygienické nároky a kvalitu vzdělávání jsou stejné jako u veřejné mateřské školy. Kontrolované jsou příslušnými orgány, například českou školní inspekcí, hygienou a MŠMT.

Programové zajištění

Škola zapsaná v rejstříku MŠMT musí splňovat stejné kurikulární požadavky jako veřejná státní škola, které jsou zmíněny v kapitole 2. 2., podléhá tedy všem požadavkům školského zákona.

Financování a zřizovatel

Financování může být podpořeno z prostředků MŠMT, pokud je škola zapsána v Rejstříku škol a školských zařízení. V opačném případě nemá zřizovatel na dotace od MŠMT nárok a podmínky provozu se řídí pouze živnostenským zákonem. Škola, zapsaná v rejstříku, podléhající kontrolám české inspekce, má nárok v prvním roce provozu na 60% normativu určeného MŠMT pro daný rok a v dalších letech až na 100% normativu, za podmínky, že hodnocení ČŠI bude nadprůměrné. Zařízení zapsané v rejstříku škol není plátcem DPH a výši školkovného si zřizovatel určuje bez ohledu na výši přiznané dotace. Tento příspěvek (školkovné) by neměl sloužit jako zisk pro majitele zařízení, ale jako prostředek sloužící ke zlepšování poskytovaných výchovných a vzdělávacích služeb (Pemová, aj., 2013).

Související zákony a vyhlášky

- zákon č. 306/1999 Sb. Zákon o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením;
- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšší odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

2.5 Firemní mateřská škola

Charakteristika

Firemní MŠ jsou školskými zařízeními zřízenými a provozovanými podle školského zákona, stejně jako mateřské školy veřejné. Tento typ zařízení se často vyskytuje u zaměstnavatelů, kteří počítají s provozem zařízení na delší časový úsek, např. desítky let, není pro ně dostačující daňové zvýhodnění a potřebují pravidelné dotace na provoz. Jedná se často mnohdy o vysoké školy, nemocnice, polikliniky a jiná akademická pracoviště, které mohou nabídnout prostorové podmínky firemní školce i provozní a personální nároky (Pemová, aj., 2013). A jelikož tyto subjekty mají k dispozici značně stabilní demografickou strukturu zaměstnanců v reprodukčním věku, předpokládá se naplnění kapacity školy. Objevují se ale firemní MŠ, které jsou zřízeny podle živnostenského zákona. Jelikož první varianta firemních škol by byla shodná s veřejnou MŠ, rozepíší tedy požadavky na provoz firemní MŠ podle živnostenského zákona.

Počty

Firemní mateřská škola může být zapsána ve školském rejstříku pod pojmem mateřská škola s privátním zřizovatelem a také může být založena podle živnostenského zákona. Proto je složité dohledat přesné počty v ČR. Můžeme se jen domnívat, že od roku 2011, kdy začala platit novela školského zákona, která umožňuje zřídit firemní mateřskou školu (Zákony pro lidi, 2011), se počty začaly rozhodně zvyšovat. Stejný trend totiž vnímáme u všech soukromých mateřských škol, které MŠMT registruje.

Personální zajištění

V kategorii volné živnosti provozovatel nemusí splnit žádné kvalifikační nebo odborné požadavky a může poskytovat péči o děti od 3 let věku.

Pokud se jedná o péči o děti mladší 3 let, může si provozovatel zřídit živnost vázanou, která se nazývá: „*Péče o dítě do tří let věku v denním režimu*“. Na tuto živnost se vztahují kvalifikace a odborné způsobilosti. Konkrétně mohou péči vykonávat

všeobecné sestry, zdravotničtí asistenti, ošetřovatelé, porodní asistentky nebo záchranáři. Dále také sociální pracovníci, chůvy pro děti do zahájení povinné školní docházky a samozřejmě učitelé mateřských škol (Zákony pro lidi, 1991).

Programové zajištění

Firemní mateřská škola musí splňovat stejné požadavky jako mateřská škola ostatních zřizovatelů a řídí se školským zákonem. Zařízení musí mít vypracovaný a schválený vlastní školní vzdělávací program. Pokud je ale firemní škola zřízená dle živnostenského zákona, obsah vzdělávacího a výchovného programu zákon nijak nevymezuje a tak tedy ani kvalitu poskytovaných služeb. Důležitá je samotná smlouva s rodiči, kde je dobré vše detailně uvést. Takováto zařízení podléhají kontrole živnostenského úřadu, hygieniků, hasičů, stavebního úřadu apod. (Pemová, aj., 2013).

Financování a zřizovatel

Zřizovatelem těchto škol jsou zaměstnavatelé. Zřizovatel takové školy může po splnění zákonných podmínek požádat o zapsání do rejstříku škol. Pokud je škola zřízena dle živnostenského zákona č. 455/1991 jsou možné 3 varianty založení. V kategorii volné živnosti, existuje živnost s názvem: „*Mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti*“ (Zákony pro lidi, 1991).

Pokud se jedná o péči o děti mladší 3 let, může si provozovatel zřídit živnost vázanou, která se nazývá: „*Péče o dítě do tří let věku v denním režimu*“. Zákon dále nevymezuje počty dětí na vychovatele apod. Požadavky na prostory a provoz zařízení se řídí podle vyhlášky č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých. Na provoz nedostávají žádnou pravidelnou dotaci a neexistuje tu možnost odečíst příspěvek zaměstnavatele na péči o děti z daňového základu. Jsou poskytována na komerčním základě (plátcí daně z příjmu a DPH), ale tuto variantu zřízení zařízení je třeba pečlivě zvážit, jelikož je vysoce finančně náročná a je přetrvávající nedostatek kontrolních mechanismů (Pemová, aj., 2013).

Související zákony a vyhlášky

- živnostenský zákon č. 455/1991;
- vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých;

- zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

2.6 Dětské skupiny

Charakteristika

Zásadní rozdíl mezi mateřskými školami a dětskými skupinami je účel provozování. Hlavním cílem dětských skupin je podpora možnosti zařazení rodičů předškolních dětí na trh práce oproti školám, kde je jejich smyslem vzdělávání dětí. Do dětských skupin mohou být přijímány děti mladší 3 let a to už od 1 roku, a proto je často využívají rodiče, kterým neprijali do mateřské školy dítě, které nesplňovalo kritérium věku nebo spádovost apod. Péče o děti je zajišťována mimo domov dítěte a je zaměřena na výchovu, rozvoj schopností, hygienických a kulturních návyků dítěte (Ministerstvo sociálních věcí [online]).

Počty

Podle evidence dětských skupin je v roce 2019 evidováno 928 dětských skupin v České republice, do kterých dochází 12 137 dětí (Ministerstvo sociálních věcí [online]).

Personální zajištění

Pečující osoba musí mít odbornou způsobilost. Tou se považuje dosažené vzdělání ve zdravotnickém oboru, pedagogickém nebo sociálním anebo je možnost kurzu s kvalifikací chůvy pro děti do zahájení školní docházky (Pilík, aj. 2017). Nejvyšší počet dětí v dětské skupině je 24 dětí. V takovémto počtu vyžaduje zákon, aby se o děti staraly 3 pečující osoby, pokud je minimálně 1 dítě ve skupině mladší 2 let. Jedna pečující osoba se může starat o 6 dětí a dvě osoby od 7 do 24 dětí. (Ministerstvo sociálních věcí [online]).

Programové zajištění

Povinnou dokumentací, kterou musí dětské skupiny mít, jsou vypracovaná vnitřní pravidla dětské skupiny a plán výchovy a péče. V provozním řádu by měla být upravena práva a povinnosti zákonných zástupců, provozovatele, případně zřizovatele. Dětská skupina by měla mít vypracovaný režim dne (Pilík, aj. 2017).

Financování a zřizovatel

Poskytovat dětské skupiny může podle zákona fyzická nebo právnická osoba a jen na základě oprávnění k poskytování služby péče o dítě v dětské skupině. Oprávnění vznikne zápisem osoby do evidence poskytovatelů, který provádí Ministerstvo práce a sociálních věcí (Ministerstvo sociálních věcí [online]).

Související zákony a vyhlášky

- zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů;
- vyhláška č. 281/2014 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz dětské skupiny do 12 dětí;
- zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, v aktuálním znění;
- vyhláška č. 281/2014 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz DS do 12 dětí.

3 Shrnutí současných zařízení pro předškolní děti

Chtěla bych zde porovnat dvě zařízení pro děti mladší 3 let. Obě zařízení jsem navštívila v Hradci Králové. Jedno z nich jsou dětské jesle, které jsou podporovány městem a jsou součástí mateřské školy. Jesle byly vybaveny zařízením vyhovujícím těm nejmenším dětem. Nejvíce mě překvapilo, že ve třídě byly 4 pracovnice, které si celou třídu rozdělovaly, a tak měly vždy jen malou skupinku dětí, např. po 5 dětech. Oblečení pro děti v jeslích a na pobyt venku používaly pracovnice erární, což umožňovalo rychlé a bezproblémové převlékání dětí. Co se týče druhého zařízení, kde jsem měla možnost pracovat, jednalo se o dětskou skupinu. Zde bylo přibližně 10 dětí okolo 2 let a já jsem na ně byla sama. Většina dětí vyžadovala intenzivní péči a časté přebalování. Na jednu pečující osobu toho bylo až příliš. Podle zákona jsem tam samozřejmě měla mít ještě někoho k sobě. Podle této zkušenosti jsem se začala domnívat, že některé dětské skupiny nelpí na kvalitní péči o děti a nezaměřují se na bezpečnost dětí. Doufám, že takovýchto skupin je nepatrně a že ostatní zařízení jsou naopak vzorovou ukázkou péče o nejmenší děti.

Jak ukazují data Českého statistického úřadu, míra zaměstnanosti žen s dětmi od 3 do 4 let věku se stále zvyšuje (Mendlová, 2019), současné matky se vracejí do zaměstnání dříve. „Více než 70 % z nich v roce 2018 pracovalo díky tomu, že si mohly volit kratší délku rodičovské dovolené a umístit děti do školky či jeslí, aniž by to mělo vliv na výplatu rodičovského příspěvku“ (Mendlová, 2019). Vzhledem k tomu, že nabídka soukromých zařízení pro péči o děti je stále pestřejší a každoročně roste (Půbalová, 2017), může být právě toto důvodem jejich dřívějšímu návratu do zaměstnání.

I já mohu z pozice učitelky v mateřské škole sledovat velký zájem o umístování dětí do 4 let do mateřské školy. Mohu pozorovat i trend matek na mateřské dovolené, které umísťují dvouleté dítě do MŠ a zaměstnané ještě nejsou. V takovém případě mě velmi mrzí jejich přístup neužít si krásné chvíle se svým potomkem a předčasně ho umístit do institucionální péče. Jak je známo, dítě do tří let potřebuje přítomnost matky víc, než cokoliv jiného.

V další kapitole jsou vypsány náležitosti pro provoz mateřské školy. Pro jejich naplnění je třeba mnoho úsilí. K tomu, aby byly představy konkrétního zakladatele naplněny, jsou potřeba kromě úsilí a trpělivosti také dobré manažerské schopnosti a dovednosti.

4 Podmínky provozu mateřské školy

Aby zakladatel mohl provozovat zařízení pro předškolní děti, které bude zařazeno v síti škol a mohl získat finanční podporu z prostředků MŠMT, musí splňovat následující podmínky: dodržovat zákony, vyhlášky a další předpisy věnující se péče o předškolní děti a vzdělávání dětí, dále prostorové podmínky a personální podmínky. Náležitosti se netýkají jen zaměstnanců a dokumentů, zakladatelům následující předpisy udávají také požadavky na provoz a prostory. Pro budoucí zakladatele je nezbytné nastudovat následující podmínky a vyznat se v právních předpisech, které níže uvádím.

4.1 Legislativní vymezení

V některých mateřských školách nestačí kapacita a to řeší některé ambiciózní matky po svém. Založí si svoji „školku“. Dnes je mnoho variant jak takové zařízení zřídit. Založit ale mateřskou školu, která spadá pod Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, to chce nejen řádné zkušenosti, ale i kvalifikovaný personál, vhodné prostory a vše musí vyhovovat legislativním požadavkům.

Potřebné právní předpisy:

- zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon),
- zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů;
- zákon č. 89/2012 občanský zákoník;
- zákon č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník;
- zákon č. 500/2004 Sb. správní řád;
- zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon);
- zákon č. 182/2006 o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon);
- vyhláška č. 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání;
- vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých;
- vyhláška č. 107/2005 Sb. o školním stravování;
- zákon č. 269/1994 o rejstříku trestů;

- zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví;
- nařízení vlády č. 211/2010 o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání;
- vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby;
- vyhláška č. 364/2005 Sb. o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky (vyhláška o dokumentaci škol a školských zařízení);
- vyhláška č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků.

Vznik soukromé mateřské školy

Zřizování škol se objevuje ve školském zákoně pod nadpisem „Právní postavení škol a školských zařízení“ a udává, kdo může zřizovat školy, jsou to:

- 1) *Kraj, obec a dobrovolný svazek obcí, jehož předmětem činnosti jsou úkoly v oblasti školství (dále jen „svazek obcí“), zřizuje školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo příspěvkové organizace podle zvláštního právního předpisu.*
- 2) *Ministerstvo zřizuje školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo státní příspěvkové organizace podle zvláštního právního předpisu a § 169.*
- 3) *Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo práce a sociálních věcí zřizuje školy a školská zařízení jako organizační složky státu) nebo jako jejich součásti.*
- 4) *Ministerstvo zahraničních věcí zřizuje školy při diplomatické misi nebo konzulárním úřadu České republiky jako součást těchto úřadů.*
- 5) *Ministerstva uvedená v odstavcích 2 až 4 plní funkci zřizovatelů škol a školských zařízení jménem státu.*
- 6) *Registrované církve a náboženské společnosti, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, ostatní právnické osoby nebo fyzické osoby zřizují školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo*

jako právnické osoby podle zvláštních právních předpisů, jejichž předmětem činnosti je poskytování vzdělávání nebo školských služeb podle tohoto zákona.

- 7) *Právnická osoba a organizační složka státu nebo její součást může vykonávat činnost školy nebo školského zařízení, školy a školského zařízení, nebo i více škol nebo školských zařízení“ (Zákony pro lidi, 2004).*

Školský zákon udává školám cíle a zásady vzdělávání, podle něj předškolní vzdělávání

- *podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku;*
- *podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném vývoji;*
- *a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů (Valenta, 2018).*

Další právní předpisy ukládají školám povinnost vést následující dokumentaci:

- rozhodnutí o zápisu do školského rejstříku;
- evidence dětí (školní matrika);
- doklady o přijímání dětí ke vzdělávání, o jeho průběhu a jeho ukončování;
- vzdělávací programy;
- třídní knihu;
- školní řád (vnitřní řád pro školské zařízení);
- záznamy z pedagogických rad;
- knihu úrazů a záznamy o úrazech dětí případně lékařské posudky;
- protokoly a záznamy o provedených kontrolách a inspekční zprávy;
- personální a mzdovou dokumentaci, hospodářskou dokumentaci a účetní evidenci;
- zřizovací listina;
- plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP);
- spisový a skartační řád;

- vnitřní kontrolní systém;
- osobní spisy zaměstnanců;
- informace o subjektu podle zákona o svobodném přístupu k informacím;
- dokumentace v oblasti BOZP;
- dokumentace k oblasti požární ochrany;
- směrnice v oblasti účetnictví (rozpočet a pravidla čerpání FKSP, inventarizace, evidence majetku apod.) (Valenta, 2018).

Mezi užitečnou dokumentaci, která není povinná, ale v praxi ji ředitelé využívají, patří:

- organizační řád;
- vnitřní (platový) předpis;
- plán výchovně vzdělávací činnosti ve škole a organizace školního roku;
- plán EVVO;
- koncepce dlouhodobého rozvoje zařízení;
- pracovní řád pro zaměstnance školy a školského zařízení;
- plán kontrol a hodnocení zaměstnanců, záznam z těchto hodnocení a provedených kontrol;
- směrnice k vyřizování stížností;
- úplata za vzdělávání a školské služby (Valenta, 2018).

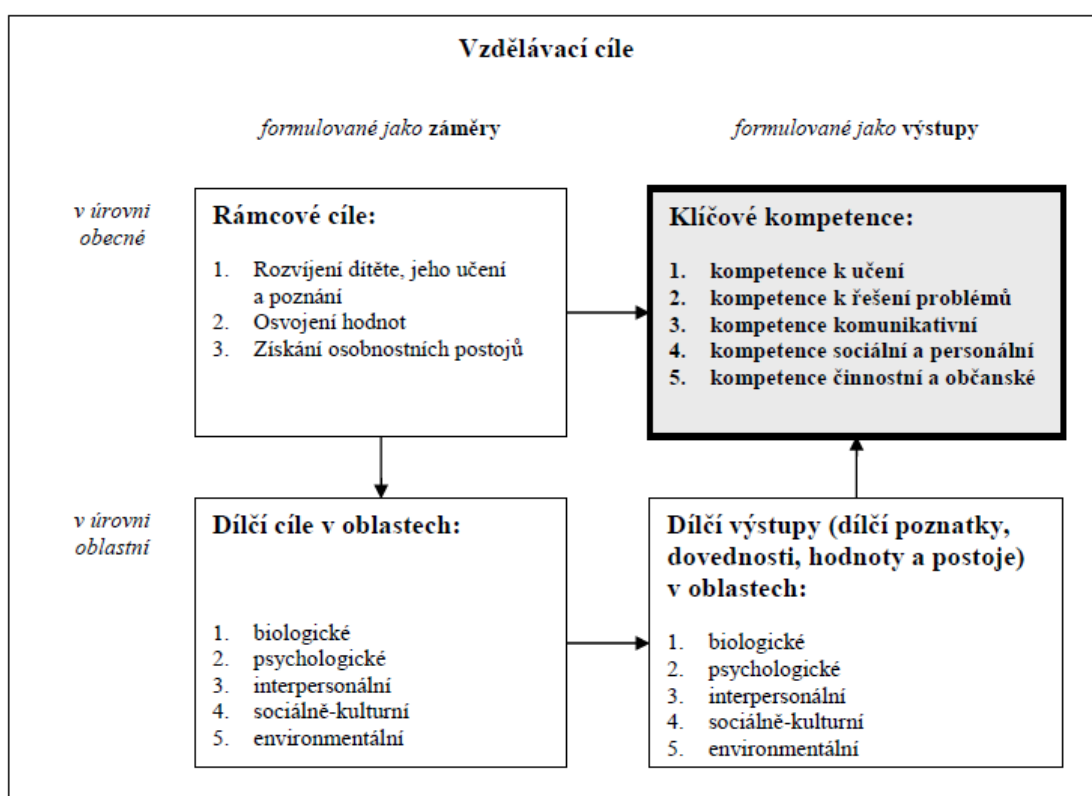
4.1.1 Rámcový vzdělávací program

RVP PV je dokument platný pro veškeré předškolní vzdělávání, určuje cíle vzdělávání, klíčové kompetence, vzdělávací obsah a podmínky vzdělávání. Dále jsou v něm zahrnuty zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů. RVP PV pracuje s těmito čtyřmi cílovými kategoriemi:

- rámcové cíle – vyjadřující univerzální záměry předškolního vzdělávání;

- klíčové kompetence – představují výstupy, resp. obecnější způsobilosti, dosažitelné v předškolním vzdělávání;
- dílčí cíle – vyjadřují konkrétní záměry příslušející té které vzdělávací oblasti;
- dílčí výstupy – dílčí poznatky, dovednosti, postoje a hodnoty, které dílčím cílům odpovídají.

Tyto kategorie spolu musí být provázané a sledování a naplňování záměrů vede k dosahování výstupů. Pro názornost přidávám přehlednou tabulku z RVP PV, která napomáhá pochopit k jakým oblastem, výstupům a kompetencím se učitelé svou systematickou a promyšlenou prací snaží směřovat (Rámcový vzdělávací program, [online], 2018).

Obr. 3 - Vzdělávací cíle (Zdroj: Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání [online], 2018)

4.2 Právní možnosti založení mateřské školy

Soukromá mateřská škola je široký pojem. Označují se tak školy, které nejsou veřejné a tedy nezřídilo je ministerstvo, kraj ani obec. Zřizuje je fyzická nebo soukromá právnická osoba. V České republice je možné založit 6 neziskových organizací (spolky,

obecně prospěšné společnosti, ústavy, nadace, nadační fondy, evidované právnické osoby) a některé z nich jsou vhodné pro právní formu MŠ.

Dále je možné založení si tzv. školské právnické osoby, která podléhá školskému zákonu a jejím předmětem je poskytování vzdělávání nebo školských služeb. Podmínky provozu jsou totožné jako u veřejné školy. Je nutný zápis v obchodním rejstříku, v rejstříku školských právnických osob, v rejstříku škol a školských zařízení. Tzv. neveřejní zřizovatelé mohou školy a školská zařízení zřizovat také v právní formě jiné právnické osoby podle zvláštních právních předpisů, jejíž předmětem činnosti je poskytování vzdělávání nebo školských služeb podle školského zákona. Tito zřizovatelé nejčastěji využívají právní formy společností s ručením omezeným a v poslední době též právní formy ústavu. Tyto a další právní formy přiblížím v následujících podkapitolách.

Nejčastější formy právnických osob vykonávajících činnost škol:

a) Společnost s ručením omezením

- kapitálová obchodní společnost;
- za dluhy společnosti ručí společníci společně;
- označení může být zapsáno zkratkou „s.r.o.“ nebo „spol. s r.o.“;
- zakládá se ve formě veřejné listiny, která má určená kritéria a vyhotovuje se formou notářského zápisu;
- pokud je jeden zřizovatel, jde o zakladatelskou listinu;
- pokud je více zřizovatelů, jde o společenskou smlouvu;
- zákon č. 90/2012 Sb. Zákon o obchodních společnostech a družstvech (Zákon pro lidi, 2012b).

b) Ústav

- právnická osoba ustavená za účelem provozování činnosti užitečné společensky nebo hospodářsky s využitím své osobní a majetkové složky;
- název ústavu musí obsahovat slova „zapsaný ústav“ nebo stačí zkratka „z. ú.“;
- ústav provozuje činnost, jejíž výsledky jsou rovnocenně dostupné za podmínek předem stanovených;

- ústav vzniká zápisem do veřejného rejstříku, zakládá se zakládací listinou nebo pořízením pro případ smrti;
- zákon č. 89/2012 Sb. Zákon občanský zákoník (Zákony pro lidi, 2012a).

c) Příspěvková organizace

- zřizuje se pro takové činnosti v působnosti zřizovatele, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní osobnost;
- zřizovatel vydá o vzniku příspěvkové organizace zřizovací listinu, která má daná kritéria;
- odbory školství některých krajských úřadů vydaly podrobnější informace pro přípravu zřizovací listiny;
- zákon č. 250/2000 Sb. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (Zákony pro lidi, 2000).

d) Školská právnická osoba

- je právnickou osobou zřízenou podle školského zákona;
- jejíž hlavní činností je poskytování vzdělávání podle vzdělávacích programů;
- zřizuje se zřizovací listinou nebo zřizovatelskou smlouvou (v případě více zřizovatelů), která má daná kritéria;
- zapisuje se do rejstříku školských právnických osob podle školského zákona;
- zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Zákony pro lidi, 2004).

e) Spolek

- činností spolku může být jen uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplňování je spolek založen, hlavní činností nemůže být výdělečná činnost;
- dále může mít vedlejší hospodářskou činnost spočívající v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti, ale zisk musí být použit pouze pro spolkovou činnost včetně správy spolku;
- vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku;

- název spolku musí obsahovat slova „spolek“, „zapsaný spolek“, nebo stačí zkratka „z. s.“;
- zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník (Zákony pro lidi, 2012a).

f) Obecně prospěšná společnost

- poskytuje veřejnosti obecně prospěšné služby podle zákona o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů;
- její výsledek hospodaření (zisk) nesmí být použit ve prospěch zakladatelů a musí být použit na poskytování obecně prospěšných služeb, pro které byla obecně prospěšná společnost založena;
- název společnosti musí obsahovat označení "obecně prospěšná společnost" nebo jeho zkratku "o. p. s.;"
- zakládá se zakládací smlouvou podepsanou všemi zakladateli;
- zapisuje se do rejstříku obecně prospěšných společností;
- zákon č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů (Zákony pro lidi, 1995).

4.3 Personální požadavky

Pro práci pedagogického pracovníka je předpokladem plná způsobilost k právním úkonům, trestní bezúhonnost, zdravotní způsobilost a znalost českého jazyka. Kvalifikovaný pedagog získá vzdělání na střední škole pedagogické nebo vysoké škole v oboru v oblasti pedagogických věd. Další možnosti popisují v kapitole číslo 2.2 veřejné mateřské školy. Pedagogičtí pracovníci mají pracovní dobu rozdělenou na přímou a nepřímou pedagogickou činnost. V přímé, která je určena na 31 hodin týdně, se učitelé věnují výchovné činnosti a dohledu nad dětmi. Tuto pracovní dobu vždy tráví učitel na pracovišti. V nepřímé činnosti se věnuje přípravným pracím, vyhodnocování vzdělávacích cílů a individuálních plánů dětí. Dále se věnuje další administrativě nebo třeba výzdobě třídy. Co se týče odměňování pracovníků, řídí se tabulkami Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (Pemová, aj., 2013). V tabulce je rozdělení na platové třídy, které jsou podle druhu práce a na platové třídy, které jsou podle odpracovaných let. V soukromých mateřských školách se ředitel může tabulkami inspirovat, jelikož pro ně nejsou pravidla závazná.

4.4 Provozní požadavky

Požadavky na prostory jsou uvedeny v zákoně a provozními vyhláškami. Například vyhláška o předškolním vzdělávání udává možné počty dětí v jedné třídě. Jedná se 24 dětí ve třídě a na v případě, že je ve třídě dítě s podpůrným opatřením, může se počet snížit o 1 až 5 dětí (podle stupně opatření). Na pobyt venku a mimo MŠ by měl být jeden učitel maximálně 20 dětí z běžné třídy. Co se týče požadavků na zázemí školy, najdeme je ve vyhlášce o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých. Zde jsou uvedeny podmínky na vnitřní uspořádání, vybavení prostor herny a nároky na hygienické zázemí. Další požadavky se týkají počtu umyvadel, toalet, velikost šatny a venkovních prostor. Vyhlášky podrobně uvádí i další požadavky, například rozmístění nábytku nebo nároky na osvětlení (Pemová, aj., 2013).

4.5 Stavební požadavky

Při plánování výstavby nové budovy školy je třeba, aby si zřizovatel hlídal platné normy a požadavky, ale určitě má plno výhod. Může si s ohledem na požadavky stavebních úřadů navrhnout prostory dle svých představ. Pokud se rozhodne rekonstruovat stávající objekt, bude jistě limitován vlastnostmi budovy. Vzhledem k tomu, že musí být šatna pracovníků MŠ odděleně od šaten dětí a místnost s umyvadly a toaletami pro děti musí být samostatně a přístupné z šatny a denních místností dětí, je třeba rozmyslet vnitřní rozvržení místností v budově.

Zákon o technických požadavcích na stavby zakazuje použití kývavých a turniketových dveří a dále zakazuje zasklení spodní třetiny dveří. V každé výukové místnosti musí být umístěn alespoň jeden zdroj pitné vody (Zákony pro lidi, 2009).

4.6 Zápis do rejstříku škol

Zásadní podmínkou pro získání financí ze státního rozpočtu a zařazení školy do vzdělávací soustavy je zápis do školského rejstříku. Pokud chce nová škola vykonávat svoji činnost, má dva způsoby pro zápis. První je zápis jako samostatný právní subjekt. Tuto možnost většinou využívají samostatné MŠ a školní jídelny, případně výdejny. Druhá možnost je zápis jako součást právního subjektu, který vykonává činnosti i jiných škol. Zde se nejčastěji jedná o spojené mateřské a základní školy.

Žádost o zápis nové MŠ do rejstříku podává zakladatel nebo jiná osoba (navrhovatel), která má oprávnění jednat za ni do jejího vzniku. Do vytvořeného formuláře se musí vyplnit následující údaje:

- **Druha a typ školy** - mateřská škola.
- **Název a údaje o právnické osobě** - v případě samostatné MŠ musí být v názvu spojení mateřská škola a v případě právnické osoby, vykonávající činnost MŠ a ZŠ musí být v názvu spojení mateřská škola a základní škola. Dále se do názvu uvádí právní forma, pokud to vyžaduje zvláštní zákon. Například Mateřská škola Sluníčko, o.p.s. Dále je nezbytné uvést sídlo MŠ a identifikační číslo, přidělené ministerstvem školství.
- **Statutární orgán právnické osoby** - jméno, příjmení, státní příslušnost, místo trvalého pobytu a datum narození.
- **Název a údaje o zřizovateli** - jeho název, sídlo, právní forma, IČO (pokud má), v případě fyzické osoby jméno a příjmení, státní příslušnost, adresa trvalého pobytu a datum narození.
- **Statutární orgán zřizovatele** - uvádí se jméno, příjmení, státní příslušnost, místo trvalého pobytu a datum narození osoby nebo osob, je-li zřizovatelem právnická osoba.
- **Rámcový popis zajištění činnosti MŠ** - jedná se o popis personálního a majetkového zabezpečení a financování MŠ. Měl by se prokázat soulad s požadavky RVP PV. Je možné zapsat formu vzdělávání netradičního plánu, např. Montessori, Waldorfská škola, Zdravá školka apod.
- **Doklady o vlastnickém nebo užívatelském právu a posudky státních orgánů** - výpis z listu vlastnictví evidence nemovitostí nebo smlouva s vlastníkem o nájmu či podnájmu. Také je nutné doložit stanovisko orgánu ochrany veřejného zdraví a stavebního úřadu, že prostory lze k provozování MŠ využívat. V tomto stanovisku musí být uvedený nejvyšší povolený počet dětí, který lze v prostorách vzdělávat.
- **Doklad dosvědčující zřízení právnické osoby, která bude zajišťovat činnost MŠ** - zakládací nebo zřizovací listina, pokud podává žádost již existující

právnícká osoba, je nutné předložit přepracovanou zřizovací listinu nebo dodatek o rozšíření činnosti o MŠ.

- **Údaje o řediteli** - osobní údaje (jméno, příjmení, datum narození), doklady osvědčující jmenování do funkce ředitele a splnění předpokladů pro výkon této funkce (dle zákona o pedagogických pracovnících).
- **Počty dětí** - navrhuje se nejvyšší počet dětí v MŠ, který musí být v souladu s posudky státních orgánů, nesmí překročit kapacitní možnosti objektu a prostor.
- **Čestné prohlášení zřizovatele, případně právnické osoby, která bude vykonávat činnost MŠ** - prohlášení podle školského zákona, které má chránit před negativními dopady.
- **Datum zahájení činnosti MŠ.**

Navrhovatel vyplněnou žádost se všemi přílohami doručí krajskému úřadu zpravidla do 30. září pro následující školní rok. Navrhovatel je do 90 dnů obeznámen o rozhodnutí o zápisu MŠ do rejstříku nebo je vyzván k doplnění žádosti. Pokud krajský úřad žádost zamítne, lze podat do 15 dnů odvolání s důvody, pro které účastník nesouhlasí se zamítnutím. Když není odvolání vyhověno v plném rozsahu, vše se předává na MŠMT. Ministerstvo odvolání posoudí, a buď ho potvrdí, změní nebo zruší. V případě zrušení ho vrátí k projednání krajskému úřadu zpět (Syslová, 2012).

5 Inspirativní směry a zaměření škol

Zřízení mateřské školy není jednoduché. Jak popisují v kapitolách o potřebné legislativě i v podmínkách provozu, je důležité mít plán založení pečlivě promyšlený. Mnoho zakladatelů je pro svou práci nadšených a založili mateřskou školu, protože chtěli realizovat plány a nápady v oblasti vzdělávání. Jistě se inspirovali v různých druzích zařízení a hlavně v zařízeních, které mají podobné ideály jako zřizovatel.

Během posledních let jsem měla možnost nahlédnout do provozu různých soukromých mateřských škol v Královéhradeckém a Libereckém kraji a shledala v nich určité rozdíly oproti státním mateřským školám. Nicméně první rozdíly jsem zaznamenala ještě předtím, a to na praxi v lesní mateřské škole. Po zkušenostech ze státních MŠ jsem nepřestávala vycházet z úžasu. Byla to ta nejlepší zkušenost, která přišla v pravý čas. Po tom, co jsem se začala zajímat o další školy, které nabízejí trochu jiný přístup k dětem, nacházela jsem opravdu skvělé instituce. Školy, které pracují podle programu Začít spolu, kde se děti opravdu učí samostatnosti a práce ve skupinkách, příjemná atmosféra s přírodními prvky ve waldorfských školách nebo nepřeberné množství skvělých pomůcek a přehledný systém v montessori školách. Velké množství nápadů pro moji budoucí práci. Co jsem nacházela v soukromých mateřských školách byla kreativita, nadšení a citlivé vnímání potřeb dětí. Například ve výzkumu z ankarské univerzity vyšlo, že učitelé v soukromých školách jsou mnohem častěji vnitřně motivovaní a kreativní, než učitelé na státních školách (Oztürk, Fidan, 2015).

Velkou inspiraci nabízí i koncept sebeřízeného vzdělávání a zodpovědnost a důvěra daná dětem v každém rozhodování. Lidé věnující se tomuto vzdělávání v tzv. svobodných školách dokonce usilují o dobrovolnou školní docházku. V předškolním věku je povinná docházka jen pro jeden ročník, pro nejstarší děti.

Mým snem vždy bylo založit si malou mateřskou školu, ve které budu moct uskutečnit své nápady a inspirace z navštívených institucí. Ráda bych pro podobné nadšence představila alternativní a inovativní mateřské školy, podle kterých vznikají mnohé soukromé mateřské školy.

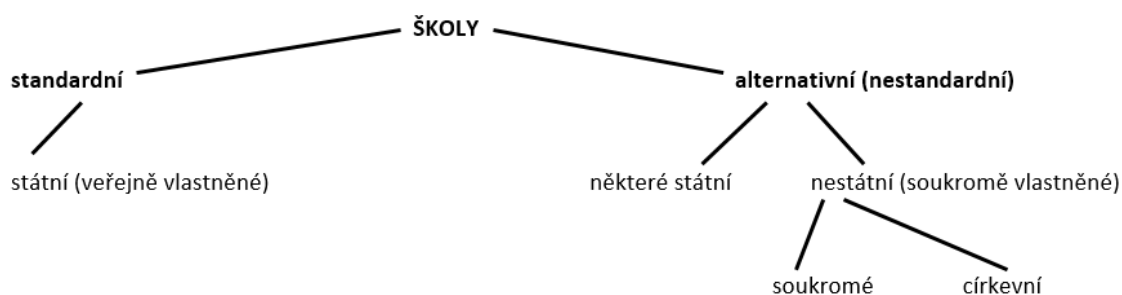
5.1 Alternativní mateřská škola

Tento pojem je velice široký a mnohovýznamový. Obecně se alternativní vzdělávání liší obsahem, cíli vzdělávání nebo formou vzdělávání od běžných škol (Průcha, 2012).

V České republice je potřeba brát v úvahu více aspektů, podle kterých se význam slova bude drobně lišit. Musíme brát v úvahu následující 3 aspekty, které popisuje Průcha (2012, s. 23):

- **Školsko-politický aspekt:** Zde je důležitý rozdíl ve zřizovateli. Zda je škola státní nebo nestátní. Alternativními školami je z tohoto hlediska škola, která spadá mezi nestátní školy. To znamená školy církevní, školy zřizované a provozované soukromým subjektem, kulturními a jinými institucemi, sdružení rodičů/učitelů apod.
- **Ekonomický aspekt:** Aspekt, který se týká financí, není tak jednoznačný, jako předchozí aspekt. Totiž školy veřejné jsou pro rodiče bezplatné, zatímco v soukromých školách musí rodiče platit školné. Většinou tyto školy nabízejí nějaké zvláštní služby, které jsou zpoplatněné. Ale jsou i takové veřejné školy, kde se školné platí také. Tento aspekt není zcela rozhodující.
- **Pedagogický aspekt:** Tento aspekt je nejvíce rozhodujícím. Jelikož se školy v tomto aspektu nejvíce liší. V alternativních školách se uplatňují „*zvláštní, nestandardní, inovativní, experimentální formy, obsahy či metody vzdělávání, jiné didaktické přístupy apod., na rozdíl od běžně uplatňovaných pedagogických a didaktických koncepcí*“ (Průcha, 2012, s. 23).

Alternativní školu tedy můžeme charakterizovat jako školu, která se od hlavního proudu standardních (běžných) škol něčím odlišuje. Tato odlišnost může spočívat v jiných „*způsobech organizace výuky nebo života dění ve škole, kurikulárních programech, parametrech edukačního prostředí, způsobech hodnocení výkonů žáků, vztazích mezi školou a rodiči, školou a místní komunitou apod.*“ (Průcha, 2012, s. 26). Ale mohou být alternativními školami i školy nesoukromé, státní. Hlavní aspekt je ten, že se nějak odlišují od běžných škol. Pro lepší pochopení je níže přehledné schéma (Průcha, 2012, s. 26):

Obr. 4 - Alternativní školy a zřizovatel (Zdroj dat: Průcha, 2012)

Dalo by se očekávat, že školy, které chtějí jít, jak se říká s dobou, budou do svých vzdělávacích programů zařazovat alternativní prvky a inovativní metody čím dál více, jelikož se o nich bude nejen více mluvit, ale současní studenti pedagogických fakult je budou pravděpodobně využívat automaticky s nástupem do praxe. Tím pádem bychom mohli za pár let považovat většinu škol za alternativní a pojem ztratí na svém významu. Dle mého názoru by se každý pedagog, ať už je v praxi jakkoli dlouho, měl dále vzdělávat a sledovat vývoj současné pedagogiky a psychologie. K tomu by měly sloužit i povinné kurzy dalšího vzdělávání v mateřských školách. Záleží na vedení školy, jak tento krok uchopí a zda bude své podřízené vést inovativním směrem.

Mezi alternativní směry řadíme níže vypsane školy. Průcha je rozděluje na moderní a klasické. Kolem předškolního vzdělávání se vyskytuje mnoho pojmů, které se často používají nesprávně. Ráda bych zde uvedla některé z nich a charakterizovala jejich činnost.

Klasické reformní školy

Dle Průchy (2012, s. 46) to jsou školy:

- waldorfské;
- montessori;
- freinetovské;
- jenské;
- daltonské.

Moderní alternativní školy

Průcha (2012) označuje tímto pojmem souhrnně všechny současné typy alternativních škol, které přímo odvozovány od klasické reformní školy a nejsou zřizovány církvemi nebo náboženskými společenstvími. Oproti klasickým reformním školám, které striktně dodržují vymezenou koncepci, jsou moderní alternativní školy více flexibilní a méně dogmatické. Příkladem takové školy je Otevřená škola, Zdravá škola (Škola podporující zdraví), Začít spolu atd. Bečvářová (2010) tyto typy školy nazývá jako nové modelové programy.

5.2 Komunitní škola

Tento typ se uplatňuje spíše v malých obcích, a jak popisuje Průcha (2012, s. 96) nedotýká se významněji početnější populace v městském prostředí. Jedná se o to, že spolu participují všichni členové místní komunity (zastupitelstvo, rodiče, děti, spolky, organizace...) a škola je pro komunitu celý den přístupná. Organizují se dlouhodobé i krátkodobé akce v prostorách školy, semináře, vystoupení a škola může být i komunitním centrem s nabídkou zájmových aktivit. Veřejnost se zapojuje aktivně do dění školy, rodiče mohou pomáhat na výuce, pomoci na zahradě školy, s vytvářením školní kroniky, obecní kronikou apod. V těchto školách jsou vysoké nároky na učitele ve smyslu komunikace s rodiči. Někteří rodiče chtějí spolupracovat, někteří jen trpně přihlížejí. Objevují se i rodiče, kteří mají snahu příliš zasahovat do kompetencí školy (Průcha, 2012).

Dnes se tento pojem používá pro skupiny nadšených rodičů, kteří mají své děti přihlášené k individuálnímu vzdělávání. Schází se a učí své děti doma nebo v malé komunitě. Jedná se o vzdělávání, za které je zodpovědný rodič dítěte a skupina, která ač má v názvu škola, nenesou zodpovědnost za vzdělávání. K tomu jsou zodpovědné školy, zapsané v rejstříku škol a školských zařízení. Komunitní škola, komunitní skupina nebo sdružená škola je „*skupina lidí, kterou zpravidla spojuje zájem o alternativní vzdělávání nebo o vzdělávání odlišné od klasické nabídky stávajících škol v okolí*“ (Kratochvílová, 2017).

5.3 Inovativní mateřská škola

Podle Skalkové (1999) je pedagogická inovace rozvíjení a praktické zavádění nových prvků do výchovného a vzdělávacího systému. Cílem inovace je zkvalitňování tohoto

systemu. Inovační snahy, které sledují určité změny, obvykle vycházejí z jednotlivých škol, od učitelů i ze sféry vědy, odborných pracovišť, školských institucí. Inovační úsilí je spjato s určitým společenským kontextem, který podmiňuje zájmy na změnách a dává podněty k těmto změnám. Mohou se týkat nových struktur školy, jejího obsahu, metod a změn těžiště hodnot, na něž se výchovně-vzdělávací systém orientuje.

Inovativní školu a její znaky charakterizují V. Spilková aj. Kořa (1998, In Průcha, 2012) jednotlivými znaky, na které škola klade důraz. Jde o osobnostní a sociální rozvoj žáků, konstruktivistické způsoby ve zprostředkovávání poznání, propojování poznatků z různých vzdělávacích oblastí, kooperativní strategie učení, otevřenou partnerskou komunikaci uvnitř školy a spolupráci školy s rodinou a místní komunitou.

Lektor institutu pro inovativní vzdělávání Pavel Kraemer o inovativních školách říká, že nehraje velkou roli, zda se jde o školu státní nebo soukromou, ale jedná se o to, že to jsou dobré školy. Dobré školy především v tom, že se snaží něco nového dělat, mají odvahu jít do experimentů a nových věcí a hlavně se snaží o změnu. (Kraemer, 2017)

5.4 Lesní mateřská škola

Lesní mateřská škola je alternativním typem MŠ a vzdělávání v ní probíhá především ve venkovních prostorách (Zákony pro lidi, 2004). Děti tráví čas v přírodě a při odpočinku dochází do zázemí, které má nejrůznější podoby, může se jednat o chatku, maringotku nebo třeba jurtu, dle zákona se ale nesmí jednat o stavbu. V těchto prostorách mají děti uložené oblečení, hračky a pomůcky na ven. Do programu, který se často věnuje přírodě, zařazují pedagogové kulturní akce a návštěvu veřejných institucí. Motto lesních mateřských škola zní: „Není špatné počasí, pouze špatné oblečení“ (Asociace lesních MŠ).

Přibližně od roku 2008 se v ČR začaly zakládat lesní školky a od roku 2016 byly zapsány do zákona a začaly fungovat jako lesní mateřské školy a lesní kluby. Nyní jich je přes 150 a většina z nich je členem Asociace lesních MŠ. Z velké část se zakládají LMŠ jako neziskové organizace (spolky) a stále častěji je zřizují i obce (Asociace lesních MŠ). Čeští zakladatelé se inspirovali převážně v Německu a také ve Skandinávii, kde je vzdělávání v úzkém kontaktu s přírodou běžnou praxí celé poslední století.

Jednu takovou lesní mateřskou školu z Finska popisuje Amus Gaye (2013): Děti zde byly venku za každého počasí, i když pršelo, mrzlo, sněžilo nebo padaly kroupy. Na 7 dospělých zde bylo 42 dětí od 2 do 6 let, dva dospělí byli muži. Děti byly rozděleny do skupin, dopoledne šly buď do lesa, nebo zůstaly na dvorku, kde si mohly užívat her, jíst u ohně nebo se starat o zahrádku. V odpoledních hodinách chodily děti do pěti let do zázemí, kde si poslechly příběh a odpočinuly si. Nejstarší děti zůstávaly venku a zabalení ve spacácích poslouchaly u ohně čtený příběh.

6 Shrnutí inspirativních institucí pro předškolní děti

Možností, kde vzdělávat děti předškolního věku, je velké množství. Od roku 1990 stát povolil zřizování soukromých nestátních škol a zavedl systém opatření a financování, podle kterých se nově založené školy zřizovaly. V dnešní době je v Česku 399 soukromých mateřských škol (ČSÚ, 2019). Tomáš Feřtek (2015) ve své knize, popisuje i stinnou stránku liberalizace a nástupu soukromých škol po Sametové revoluci. *„Liberalizace nebyla v principu špatný krok, ale problém byl, že po ní nic nenásledovalo. Návod a pomoc, jak učit v nových podmínkách, aby to děti bavilo? Nic. Jak se vyrovnat s měnící se mentalitou dětí a rodičů? Nic. Jak se vyrovnat se stále jasnější ztrátou monopolu na vzdělávání a informace? Nic“* (Feřtek, 2015, s 80). Dalo by se tedy říci, že učitelé nebyli připraveni na změny a modernizaci své práce.

Rodiče se mohou rozhodovat, zda umístí své dítě do mateřské školy, dětské skupiny, firemní mateřské školy, školy zřízené dle živnostenského zákona, nebo soukromé mateřské školy. Rozhodovat se mohou na základě školního, pestré nabídky aktivit školy, netradičního způsobu výuky, umístění školy apod. Proč se někteří rodiče rozhodnou umístit dítě spíše do soukromé mateřské školy než do veřejné? Čím se liší tyto dvě instituce? Na tuto otázku odpovídali zakladatelé soukromých mateřských škol v mém výzkumu. Také mě zajímalo, jak by se mohly veřejné státní mateřské školy změnit a v čem, pokud zakladatelům přijdou v něčem nevyhovující.

7 Výzkumné šetření

Často se setkávám se stížnostmi pedagogů na práci s dokumentací, s povinnými vyhláškami a zákony, kterých je mnoho. V jejich názorech zaznívá, že se v množství změn zákonů nevyznají, a tak se o ně přestávají zajímat. Podle mě je to právě opak toho, co by nám zákony měly přinášet. V těchto státem udávaných pravidlech bych shledávala jistý řád a hranice našich záměrů. Nicméně pokud se často mění a jsou příliš přísná, mohou způsobovat tento efekt. Lidé se o ně nebudou zajímat.

V této části diplomové práce se zaměřuji na zjišťování důvodů, které vedly majitele soukromých mateřských škol k založení vlastní mateřské školy. Zajímalo mě, zda zakladatelé vystudovali pedagogické obory a jestli bylo založení školy jejich snem. Na základě výše zmíněných informací se domnívám, že bude pro zřizovatele nejsložitější část sladění legislativy. Jak jsem psala v teoretické části, je mnoho způsobů založit si zařízení pro předškolní děti. Když se ale zakladatel rozhodne pro mateřskou školu zřízenou podle školského zákona, musí se denně setkávat s platnými předpisy a dodržovat kurikulum dané MŠMT. Dále předpokládám, že zakladatelé do dotazníku vyplní, že chtěli přijít s něčím inovativním ve své škole a že jim trvalo založit školu přibližně dva roky.

7.1 Cíl výzkumného šetření

Cílem je odhalit důvody rozhodnutí jednotlivých zřizovatelů o založení soukromé mateřské školy. Dále zjistit, jak zakladatelé postupovali při zakládání mateřské školy a jak své rozhodnutí zpětně hodnotí.

7.2 Výzkumné otázky

- Co vedlo zřizovatele k založení soukromé mateřské školy?
- Jak jednotliví zřizovatelé postupovali při zakládání soukromé mateřské školy?
- Co se zřizovatelům zdálo nejsložitější při zakládání soukromé mateřské školy?
- Co se zřizovatelům zdálo klíčové při zakládání soukromé mateřské školy?

7.3 Výzkumný vzorek

Pro získání informací jsem si vybrala soukromé mateřské školy, které jsou zapsané do rejstříku škol a školských zařízení pod MŠMT. Dalo by se předpokládat, že zřizovatelé,

kteří založili školu a dali si tu práci se zapsáním školy do rejstříku, budou chtít školu provozovat v průběhu alespoň deseti let. A pokud se zřizovatelé rozhodli zapsat školu do rejstříku, jsou si vědomi přísné kontroly inspekce a hygieny. Vybrala jsem si proto mateřské školy, kterým podle mě, záleží na kvalitě vzdělávání předškolních dětí.

První skupina zvolená pro předvýzkum je z Královéhradeckého a z Libereckého kraje. Oslovila jsem nejprve 6 soukromých mateřských škol, které jsem navštívila. Pro více odpovědí jsem oslovila 80 dalších soukromých mateřských škol, které jsem našla v rejstříku škol a školských zařízení. Rejstřík je veřejně dostupný na stránkách MŠMT. Nejprve jsem vyhledala a oslovila soukromé mateřské školy ze stejných krajů jako v předvýzkumu a dále jsem pokračovala Pardubickým krajem a krajem Praha, kde existuje velké množství soukromých mateřských škol. Mateřské školy jsem kontaktovala prostřednictvím emailové adresy, dohledatelné na webových stránkách jednotlivých škol. Ze zmíněného počtu oslovených respondentů mi odpovědělo 25.

7.4 Metody výzkumu

Prostřednictvím dotazníkové metody jsem se chtěla dozvědět důvody vzniku soukromých škol a postupy zakládání těchto škol. Dotazníkovou metodu jsem zvolila z důvodu možnosti dotázání mnohem většího počtu respondentů, než je tomu u rozhovorů. Využila jsem elektronického dotazníku, skrze který jsem získala 25 odpovědí. Nejprve jsem rozeslala 6 dotazníků školám, které znám, abych zjistila, zda je dotazník vhodný a použité otázky dostačující. Po rozboru předvýzkumu jsem dotazník upravila. Prostřednictvím emailové adresy jsem oslovila 80 zakladatelů a odpovědělo mi něco málo přes 30%.

Pro přehlednost jsou výsledky dotazníku rozděleny na 3 části. V první části dotazníku bylo třeba seznámit se s dotazovanými, proto jsou otázky voleny informativně. Cílem těchto úvodních otázek bylo zjistit, jak dlouho oslovené školy fungují, zda mají zakladatelé vystudovanou pedagogickou školu, jakou právní formu má jejich mateřská škola a jak dlouho jim trvalo samotné založení mateřské školy. Zajímalo mě, čím se jednotlivé soukromé mateřské školy liší od běžných státních mateřských škol.

Další soubor otázek se týká důvodů založení školy. Zde jsou otázky na první myšlenky zakladatelů k založení školy. Cílem je zjistit, co je k tomu rozhodnutí vedlo.

Ve třetím souboru otázek je důležité dozvědět se více o postupech a strategiích zakládání soukromých mateřských škol. V tomto souboru se objevují otázky na zpětnou vazbu zakladatelů, například zda by něco změnili, kdyby zakládali školu znova nebo zda má jejich škola nějaké nedostatky. Cílem v této skupině otázek také bylo dozvědět se, jaké úkoly byly pro zakladatele nejsložitější a co museli řešit jako první.

Poslední otázka je spíše doplňková a odpovědi na ni by mohly sloužit jako inspirace běžným státním mateřským školám. Lze předpokládat, že zakladatelé soukromých škol se budou v mnoha názorech na vedení školy a metody výchovy lišit od klasických státních mateřských škol. Právě proto jsem na konec dotazníku zařadila otevřenou otázku na to, co podle respondentů běžným mateřským školám chybí a zda a v čem by se případně mohly státní školy změnit.

Dotazník má 3 oddíly, jsou to:

A - otázky na úvod, zjištění informací;

B - otázky na důvod vzniku soukromých MŠ;

C - postupy a strategie zakládání soukromých MŠ.

7.5 Předvýzkum

Cílem předvýzkumu bylo zjistit vhodnost použitých otázek k případnému poupravění dotazníku. Dále jsem se chtěla dozvědět, zda mezi prvními 6 oslovenými budou vycházet výsledky odlišně nebo se budou spíše shodovat. Respondenti pro předvýzkum založili mateřskou školu buď v Libereckém, nebo Královéhradeckém kraji. Jelikož jsem oslovené soukromé mateřské školy navštívila, předpokládala jsem ochotné vyplnění dotazníku. V předvýzkumu vyšlo, že dotazovaní zřizovatelé mají buď střední, nebo vysokoškolské vzdělání se zaměřením na pedagogiku. Jen 1 zakladatelka měla zaměření přímo na předškolní pedagogiku. Co mě překvapilo, že těmto zřizovatelům trvalo založit školu maximálně 3 roky a to jen v 1 případě. Další to stihli od jednoho roku do dvou let.

U otázky na první myšlenky k založení školy již respondenti nebyli tak sjednocení. U tří respondentů vychází pohnutka z nevyhovující nabídky škol, které v jejich okolí fungovaly. U dvou zakladatelek se jednalo o špatnou zkušenost se státním školstvím, kvůli které se rozhodly založit svoji školu. U dvou dotazovaných se jednalo o poptávku od lidí z okolí, kteří se obrátili na zkušené vedoucí pedagogy. V jedné odpovědi se objevilo využití svých prostor, které se hodily k těmto účelům a tehdejší

baby boom. Poslední respondent založil firemní školu, aby zvýhodnil svým zaměstnancům podmínky zaměstnání. Kvůli jednoduššímu vyhodnocování jsem tuto otázku upravila na výběr z odpovědí a kategorie jsem rozšířila o další možné důvody založení.

Dále jsem se ptala, zda do své školy chtěli zařadit něco inovativního a nového. Respondenti odpověděli až na jednu odpověď kladně. Nejvíce se objevilo, že chtějí školu současnosti a kvalitní školu, dále školu s alternativními prvky a environmentální zaměření školy.

Další otázka se týkala klíčových faktorů pro zakládání, kde měli respondenti napsat, co si myslí, že bylo klíčové pro zřízení školy. Podle získaných informací jsem do konečné podoby dotazníku vytvořila kategorizovanou nabídku odpovědí. V předvýzkumu vyšlo, že nejvíce důležité pro zakladatele byla jejich aktivita, píle, schopnost dotahovat sny, odhodlání apod. Tuto kategorii jsem nazvala lidský faktor. Následná otázka byla zaměřena na nejsložitější aspekty při zakládání. Nejsložitější přišlo zakladatelům najít potenciální partnery na spolupráci, dále složitá legislativa a nalezení vhodných pedagogických pracovníků. Na otázku, co museli zakladatelé řešit jako první nejvíce z nich odpovědělo, že upravovat nebo hledat prostory a dále museli řešit legislativu.

U otázky, zda se zakladatelé inspirovali u nějaké jiné školy, mě velice zarazilo, že 4 ze 6 odpověděli ne. A jelikož se domnívám, že každý se musel někde inspirovat, minimálně ve škole, do které chodil on sám nebo jeho děti, a to i kdyby to bylo v negativním slova smyslu. Proto jsem tuto otázku do finálního dotazníku nepoužila.

Dále mě zajímalo, zda by zakladatelé udělali něco jinak, kdyby dnes zakládali školu a zda jsou spokojeni se současným stavem. Většina respondentů je spokojena a nic by neudělali jinak. Zakladatelé z předvýzkumu přišli na drobné nedostatky a uvedli následující poznámky: malá kapacita dětí, slabé PR, nedostatek financí pro dobré ohodnocení zaměstnanců a úprava prostor.

V předvýzkumu mi chybělo zeptat se zřizovatelů na právní formu, tuto otázku jsem do dotazníku přidala. Poslední doplňková otázka ohledně změny státních MŠ, mě velice zajímala, a jelikož v předvýzkumu mi zřizovatelé napsali svůj názor, tak jsem tuto otázku nechala beze změny. Nejvíce mě překvapil názor, že by měl v MŠ být dětský psycholog a logoped. Často se objevoval názor, že by mělo být méně dětí

na učitelku, motivace pedagogů a zazněla i reforma celého systému. Respondenti v předvýzkumu odpovídali, že se jejich škola liší od běžných škol nejvíce vzdělávací nabídkou a vztahy mezi školou a rodiči a také prostředím.

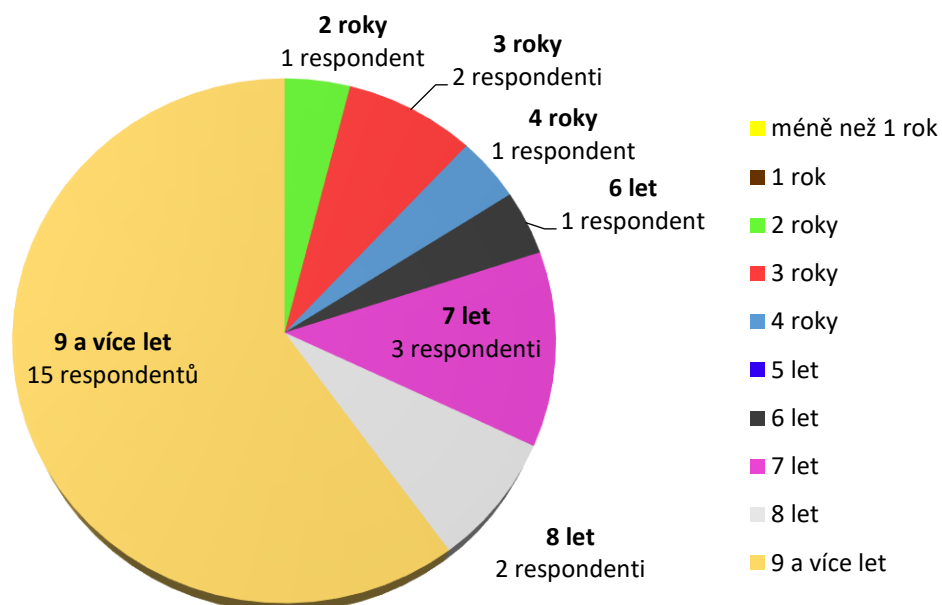
7.6 Analýza a výsledky výzkumu

V této kapitole vyhodnocuji dotazníky, které vyplnilo 25 zakladatelů soukromých mateřských škol. U jednotlivých otázek jsou popsány výsledky a u některých jsou výsledky znázorněny pomocí grafu.

A - OTÁZKY NA ÚVOD

1) Délka fungování oslovených škol

Otázka č. 1 - Jak dlouho funguje Vaše MŠ?

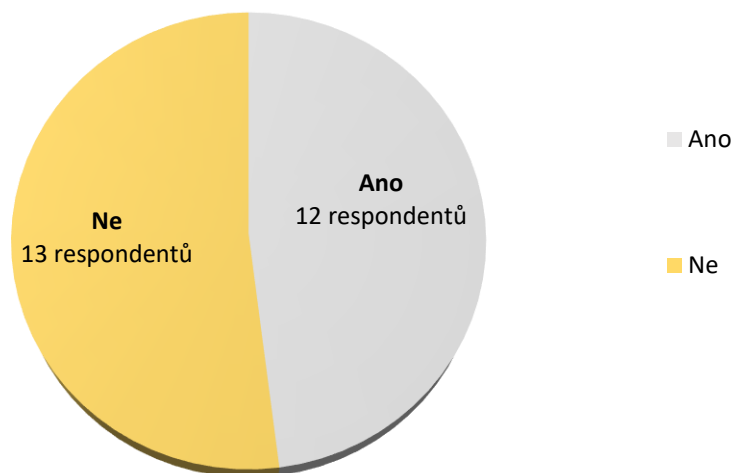

Graf 5 - Otázka č. 1 - Jak dlouho funguje Vaše MŠ

V odpovědích oslovených zřizovatelů soukromých mateřských škol se nejvíce objevilo dlouholeté fungování škol. 15 zakladatelů z celkového počtu dotázaných uvedlo, že jejich škola funguje více než 9 let. Předpokládala jsem, že oslovené školy budou spíše mladší, a tak jsem v mém výběru odpovědí ani nezahrnula další možnosti. Je možné, že některé školy existují dvacet nebo i pětadvacet let. Což by znamenalo, že by byla škola založena po revoluci, kdy u nás začínaly soukromé školy teprve vznikat. Další školy fungují 2 až 8 let.

2) Vzdělání zakladatelů soukromých MŠ na střední pedagogické škole

Otázka č. 2 - Máte vystudovanou střední školu s pedagogickým zaměřením?

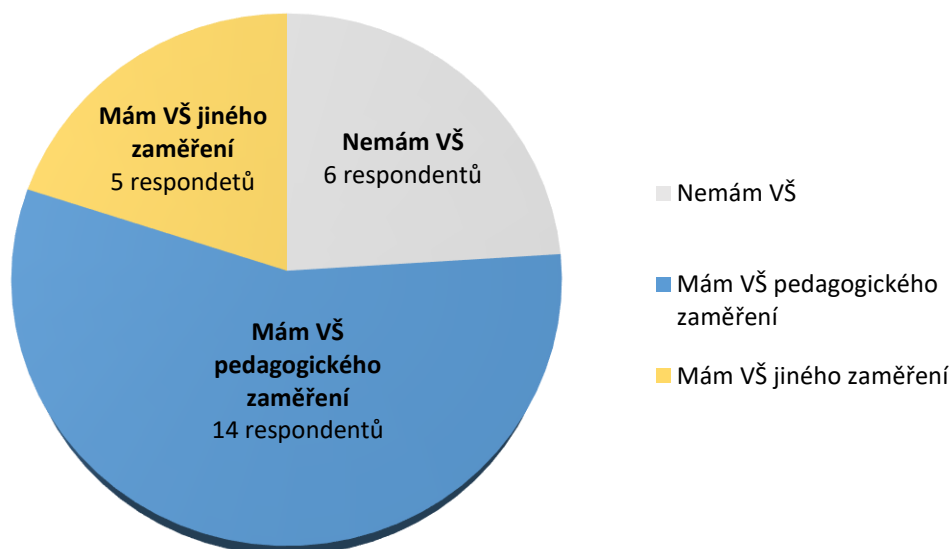

Graf 6 - Otázka č. 2 - Máte vystudovanou střední školu s pedagogickým zaměřením?

Studium na střední škole pedagogické nebo střední škole s jiným zaměřením bylo velice vyrovnané. Z celkového počtu odpovědí, studovalo 12 respondentů na pedagogické škole. Velice mě překvapilo, že byl tento počet vyrovnaný. Dalo by se předpokládat, že polovina respondentů po základní škole chtěla studovat na střední pedagogické škole a následně pracovat ve školství. Nyní jsou z těchto studentů zakladatelé škol. Tento předpoklad mě vede k úvaze, zda jsou zřizovatelé ve školství spokojeni a zda bylo jejich snem založit školu už ve věku středoškoláka.

3) Vzdělání zakladatelů soukromých MŠ na vysoké škole

Otázka č. 3 - Pokud máte VŠ/VOŠ, je pedagogického zaměření?

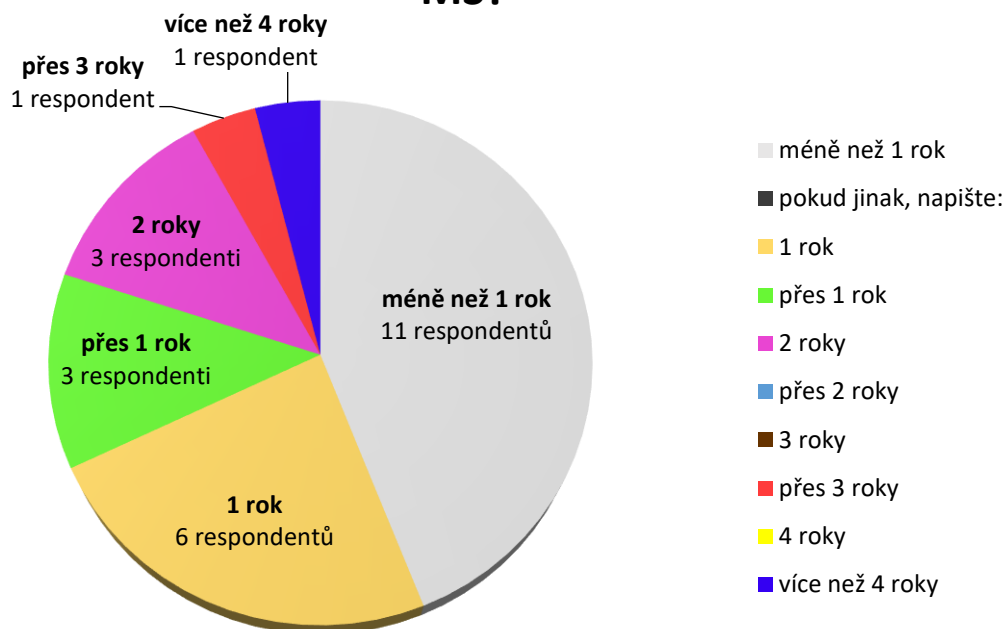
Graf 7 - Otázka č. 3 - Pokud máte VŠ/VOŠ, je pedagogického zaměření?

Co se týče vysokoškolského studia respondentů, většina z nich vystudovala pedagogický obor. Jen 6 respondentů nevystudovalo žádnou vysokou školu a 5 jich vystudovalo VŠ s jiným zaměřením. Nejčastěji se jednalo o management, marketing nebo třeba politologii. Dá se říct, že všechna „jiná zaměření“ velmi korespondují s prací ředitele školy a nejsou mimo obor učitelství. Zaměření konkrétně na předškolní pedagogiku měli jen 4 zakladatelé.

Zatímco pedagogické zaměření ať už ze střední školy nebo z vysoké školy (někdo z obojího) mělo dohromady 19 respondentů a jen 6 zakladatelů nemělo žádné pedagogické studium. Z těchto výsledků mám radost, mohli bychom říct, že většinu dotazovaných škol založili profesionální pedagogové.

4) Trvání samotného založení MŠ od první myšlenky do otevření školy dětem

Otázka č. 4 - Jak dlouho trvalo založení Vaší MŠ?

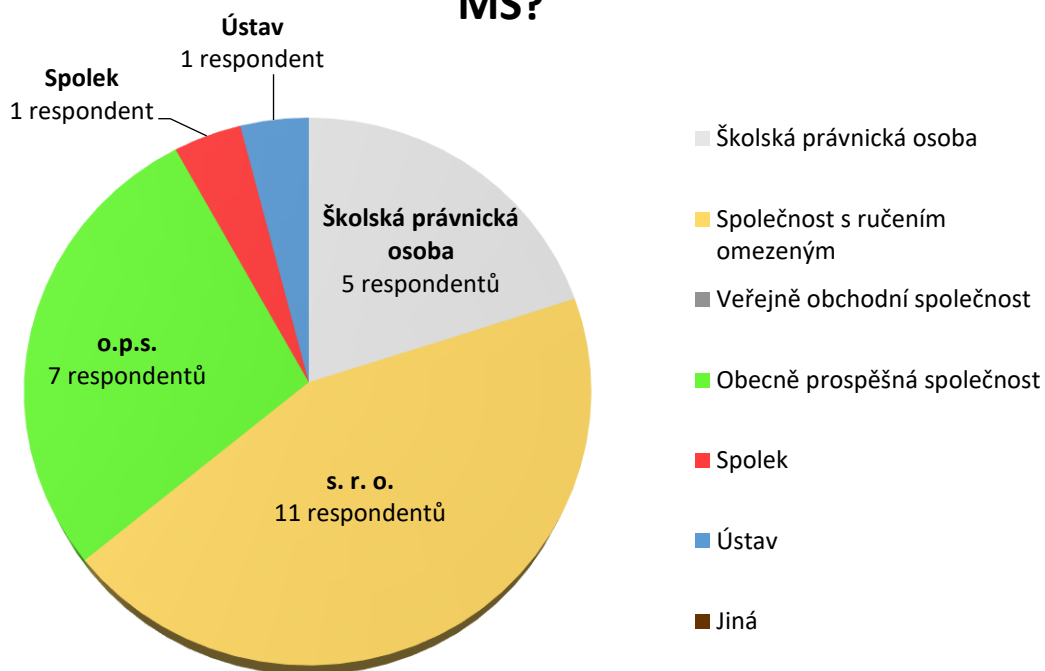

Graf 8 - Otázka č. 4 - Jak dlouho trvalo otevření Vaší MŠ?

Z grafu č. 8 můžeme vidět, že největšímu počtu respondentů trvalo založení MŠ méně než jeden rok. Šesti zakladatelům to trvalo 1 rok. Jen jednomu to trvalo více než 4 roky a jednomu více než 3 roky. 1 až 2 roky zakládalo 6 respondentů. Předpokládala jsem že, se největší počet odpovědí se bude nacházet kolem 2 a více let. Jen kolem 2 měsíců může trvat založení firmy s ručením omezeným a dále vypracování předpisů a potřebných dokumentů pro fungování školy. Některé nově vznikající školy musí řešit úpravu nebo vybudování prostor. V těchto případech je možné, že respondenti buď měli se zakládáním zkušenost, nebo například rozšiřovali stávající ZŠ o mateřskou školu a tedy již měli připravené prostory i některé dokumenty.

5) Právní forma oslovených soukromých MŠ

Otázka č. 5 - Jakou právní formu má Vaše MŠ?

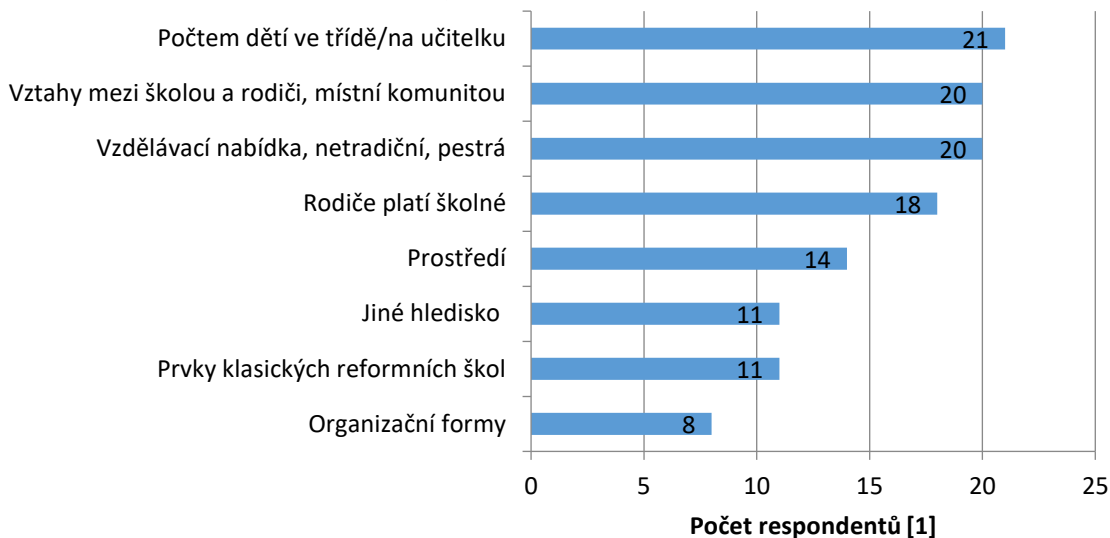

Graf 9 - Otázka č. 5 - Jakou právní formu má Vaše MŠ?

Z dotazovaných respondentů bylo nejvíce MŠ zřízených jako společnost s ručením omezeným. 7 respondentů založilo školu jako obecně prospěšnou společnost. 5 škol je zřízených jako školská právnická osoba. Po 1 odpovědi zůstala právní forma spolku a ústavu. Výsledky korespondují s předpoklady, že společnost s ručením omezeným je oblíbená pro zakladatele škol.

6) Odlišnost oslovených škol od běžných státních MŠ

Otázka č. 6 - Čím se Vaše škola liší nejvíce od běžných státních MŠ?

Graf 10 - Otázka č. 6 - Čím se Vaše škola liší nejvíce od běžných MŠ?

Tato otázka souvisí i s otázkou číslo 9, zda chtěli zakladatelé přijít s něčím novým. Jestli si zakladatel dopředu promyslel koncepci své školy a chtěl nabídnout dětem a rodičům něco ojedinělého. V této otázce se ptám, zda se jejich škola liší od ostatních, hlavně od běžných státních škol. V 9. otázce vycházelo ve většině odpovědí, že respondenti chtěli nabídnout alternativní metody, individuální přístup, menší počet dětí ve třídě a rodinné prostředí. Zda se těmito specifikacemi liší od ostatních, je vidět na grafu č. 10.

Na prvním místě vyšel počet dětí ve třídě a na druhém místě rodinné vztahy s rodiči. Na stejném druhém místě vyšla netradiční a pestrá vzdělávací nabídka. Dále zvolili respondenti variantu placení školného, která není více specifikována a tak není jasné, jak ji jednotliví zakladatelé pochopili. I ve státní škole se platí školné. Zda v dotázaných školách rodiče platí více, to z těchto výsledků nemohu určit, můžeme se však domnívat, že tomu tak je. 14 respondentů zvolilo variantu prostředí, je možné, že pro jejich zařízení je specifické místo důležité. Pro lesní mateřské školy je to především lesní zázemí, ale pro jinou mateřskou školu to může být i střed města, ze kterého například městskou hromadnou dopravou vyjíždějí na výlety.

Na posledních pozicích se umístily prvky klasických reformních škol nebo organizační formy. Je tedy možné, že v dotázaných školách se režim dne a struktura

činností moc neliší od organizačních forem v běžných mateřských školách. 11 respondentů využilo doplnění odpovědi a dopsali další možné odlišnosti jako třeba lepší vybavenost a pomůcky (Smartboard), výuka anglického jazyka rodilými mluvčími, nošení uniforem, návštěvy solné jeskyně, logopedie v MŠ. V jedné odpovědi respondent napsal lidové zvyky vesnice a tradice. V jedné MŠ pracují podle programu Začít spolu a Kettovy křesťanské pedagogiky. Tři mateřské školy uvedly prostředky, které se používají ve speciálních zařízeních pro práci s dětmi se speciálně vzdělávacími potřebami, například: VOKS, bazální stimulace, fyzioterapie, canisterapie, ergoterapie, muzikoterapie, snoezelen. Jedná se o speciální mateřské školy, jedna z nich uvádí i delší provozní dobu, možnost přespání ve školce a ozdravné pobyty s rodiči. Jednotlivé odlišnosti mezi speciálními MŠ by byly určitě zajímavé také podrobně zkoumat. Například zjistit v čem se liší speciální MŠ se soukromým zřizovatelem a veřejným zřizovatelem.

B - OTÁZKY NA DŮVOD VZNIKU SOUKROMÝCH MŠ

7) Zkuste si prosím vzpomenout, jak Vás napadlo založit mateřskou školu.

Jak vznikla první myšlenka?

U této otázky jsem zvolila otevřenou odpověď a tak se mohli zakladatelé rozepsat ohledně jejich první myšlenky na založení školy. Zajímalo mě, zda jim myšlenku vnukl někdo z okolí nebo to byl jejich vlastní nápad. U sedmi respondentů vyšlo, že školu založili kvůli poptávce z okolí, například přišla iniciativa od obce nebo od rodičů. U dvou případů šlo o iniciativu od zaměstnavatele a poptávce založit školu pro děti zaměstnanců. U pěti odpovědí se objevovalo, že respondenti založili školu pro své dítě. Dalších pět odpovědí se zaměřovalo na jiné metody, alternativní zaměření školy a práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami. Překvapily mě odpovědi, ve kterých zaznělo, že zakladatelé chtěli být svým pánem a mít svoji firmu a dělat školu po svém. Takových odpovědí bylo 5.

Další odpovědi bych nazvala jako reakce na pracovní situaci, kdy respondenti psali o ohrožení pracovních míst, mezerách na trhu a změně pracovní pozice. Jen jednou se objevila odpověď, kterou jsem očekávala v hojnějším zastoupení a to nespokojenost se státními mateřskými školami. Dalo by se předpokládat, že ti, kteří napsali, že založili školu pro své dítě, mohli v něčem nesouhlasit se státními MŠ. Přibližně u 16 odpovědí vychází, že založení školy vycházelo z iniciativy zřizovatelů. U dalších to byli rodiče, obec nebo zřizovatel, a ostatní respondenti odpověděli tak, že se nedá určit, od koho

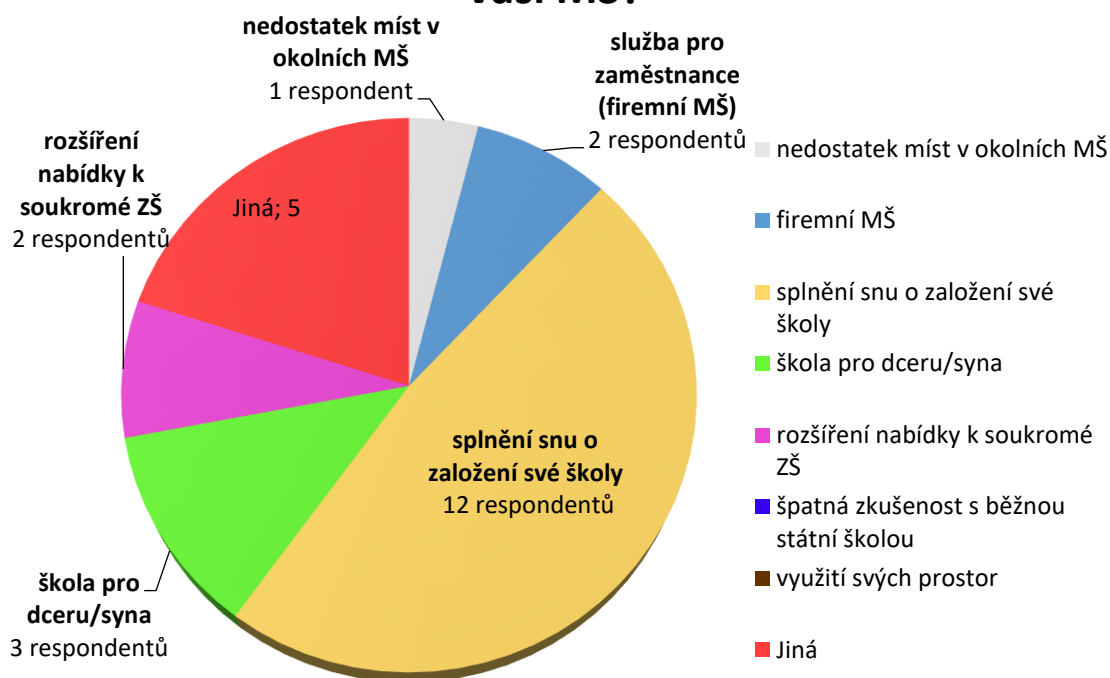
nápad vznikl. Každopádně u více než poloviny respondentů se ukázalo, že chtěli založit mateřskou školu a byl to jejich nápad, což mě těší.

Ukázka zajímavých odpovědí:

- „Jejda, kam dám své dítě? Kde si bude hrát a jak a s kým a?“
- „Četla jsem waldorfský časopis a tam byla zmínka o lesních MŠ. Byla jsem velice překvapena, že něco takového existuje a v tu chvíli jsem věděla, že to je školka, kterou chci pro svoji dceru.“
- „Dělat práci jinak, lépe, pečlivěji. Vychovat lepší "novou" generaci poctivých a dobře vzdělaných dětí.“

8) Hlavní důvody pro založení školy

Otázka č. 8 - Jaký byl hlavní důvod k založení Vaší MŠ?

Graf 11 - Otázka č. 8 - Jaký byl hlavní důvod založení školy?

V této otázce jsem využila odpovědí z předvýzkumu a rozšířila jsem dané možnosti. Zatímco v předvýzkumu se odpovědi spíše rozcházely, ve výzkumu vyšlo, že 12 soukromých mateřských škol z celkového počtu dotazovaných bylo splněním snu zakladatele. Některé odpovědi v této otázce by šly určitě zaškrtnout dohromady. Záměrně jsem zvolila tyto nabídky, aby se ukázalo, jaký důvod zřizovatel vidí

přednostně. V předchozí otázce vyšlo, že pět zakladatelů zřídilo školu pro své dítě. V této otázce tak odpověděli jen tři. Ostatní zvolili v této otázce splnění snu nebo doplnění mateřské školy k základní škole. V kategorii otevřených odpovědí nazvaných jiné se objevily důvody založení kvůli obci, která buď chtěla státní MŠ zrušit, a tak ji zřizovatel zachránil a nahradil. Nebo město hledalo vhodného zřizovatele pro založení nové MŠ, jelikož ve městě nebyl dostatek volných míst. V jednom případě bylo důvodem založení speciální mateřské školy, která v okolí daného města nebyla.

9) Inovace v soukromých mateřských školách

Otázka č. 9 - Chtěli jste ve Vaší škole přijít s něčím novým?

V soukromých mateřských školách rodiče většinou hledají odlišnosti od těch státních škol, například v pestré nabídce zajímavých aktivit a netradičním metodám. Na otázku, zda chtěli zakladatelé přijít s něčím novým, odpověděla většina, že ano. 21 respondentů odpovědělo, že se liší zejména alternativními metodami výuky, rodinným prostředím a atmosférou, individuálním přístupem, menším kolektivem dětí. Jeden zakladatel vypsala širokou nabídku aktivit (výuka cizích jazyků, logopedie, lyžování, moře, lázně, koně, keramika, škola v přírodě apod.), kterou bych popsala spíše jako přezítok. V současné době se ČŠI snaží v jednotlivých MŠ vysvětlit, že kroužky nemají být něco nadstandardního, co se děje pro vybrané děti a ve vybraný čas. Měly by to být aktivity, které jsou prováděné během dne a týdne spontánně a dobrovolně, především přístupné všem dětem. I když je možné, že tyto aktivity se v dané MŠ neprovozují ve formě kroužků, ale že jsou součástí běžného denního programu.

V dalších odpovědích se objevily: programy pro děti se speciálně vzdělávacími potřebami, kritické myšlení nebo třeba vlastní vzdělávací systém orientovaný na budoucnost. Dva respondenti otázku nevyplnili a jeden zakladatel odpověděl, že ne.

Ukázka zajímavých odpovědí:

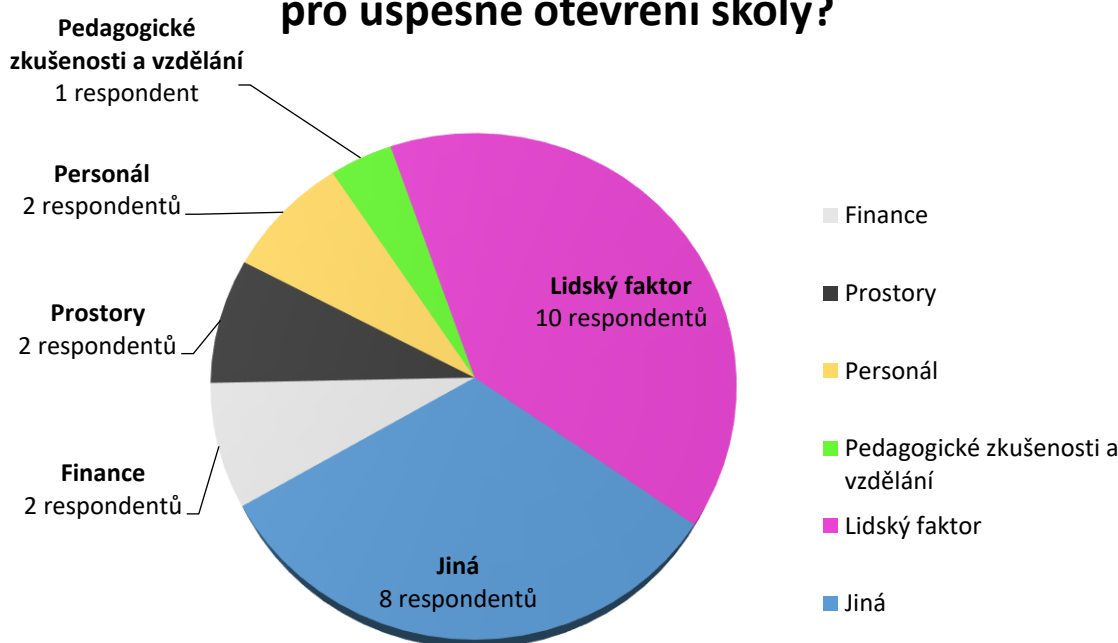
- *„Úzká spolupráce s rodinou, důraz na ctnosti, duchovní rozměr, důraz na celkový rozvoj osobnosti.“*
- *„Ano, naše motto zní: „cesta poznání je cennější, než poznání samo.“ Proto používáme v upravené formě některé metody kritického myšlení.“*

- „Chtěli jsme k dětem přistupovat individuálně, respektovat přirozený vývoj, talent a tempo. Chtěli jsme z rodičů udělat partnery a zapojit je do chodu MŠ.“

C - POSTUPY A STRATEGIE ZAKLÁDÁNÍ SOUKROMÝCH MŠ

10) Pro úspěšné otevření školy bylo klíčové

Otázka č. 10 - Když se ohlédnete nad založením MŠ, co si myslíte, že bylo klíčové pro úspěšné otevření školy?

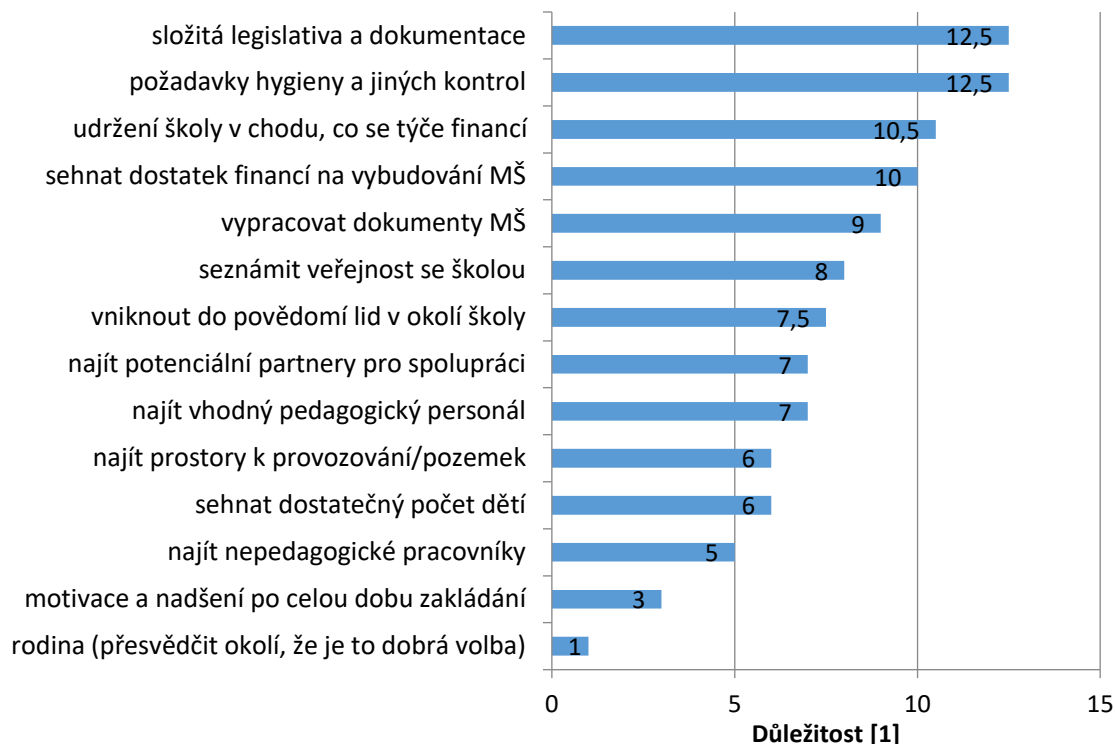
Graf 12 - Otázka č. 10 - Když se ohlédnete nad založením MŠ, co si myslíte, že bylo klíčové pro úspěšné otevření školy?

V desáté otázce respondenti odpovídali na to, co bylo klíčové pro otevření školy a bez čeho by školu nezaložili. 10 respondentů zvolilo odpověď vlastnosti zakladatele a spoluzakladatelů, kterou jsem nazvala lidský faktor. Pokud si respondenti nevybrali z nabídky, napsali svou odpověď. V této kategorii zakladatelé zmínili například štěstí nebo chuť dělat práci srdcem. U dvou rozepsaných odpovědí se objevila důležitá podpora rodičovské veřejnosti, což je určitě neméně důležité jako nadšení zakladatelů. Proto také 2 respondenti doplnili, že by se daly zaškrtnout všechny odpovědi. Je jisté, že jen kombinací různých aspektů, jako jsou např. finance, prostory a zaměstnanci, lze úspěšně založit novou školu. Mě ale zajímalo, jaký aspekt vidí zakladatelé jako klíčový. Jen po 2 odpovědích byly zvoleny varianty finance, prostory a personál. 1 zakladatelka uvedla, že klíčovým pro otevření školy bylo mít pedagogické zkušenosti a vzdělání.

Tato zakladatelka v dotazníku uvedla, že má střední školu pedagogickou a vysokou školu s oborem učitelství na základní škole, dá se předpokládat, že její vzdělání ji mohlo velmi pomoci k úspěšnému otevření školy.

11) Nejsložitější aspekty při zakládání školy

Otázka č. 11 - Co bylo pro Vás při zakládání MŠ nejsložitější?

Graf 13 - Otázka č. 11 - Co bylo pro Vás při zakládání MŠ nejsložitější?

Po detailnějším rozebrání výsledků, jsem shledala 7 totožných odpovědí, které se shodovaly s mým zadáním pořadí, jak se respondentům zobrazilo. Předpokládám, že se zakladatelé setkali poprvé s tímto způsobem vyplňování a nevěděli jak jednotlivé položky přesunout. Jelikož těchto sedm odpovědí respondentů zásadně ovlivňuje celkový výsledek tohoto okruhu, rozhodla jsem se k vyřazení těchto respondentů. Proto jsou výsledky tohoto okruhu vytvořeny jen ze zbylých odpovědí osmnácti respondentů.

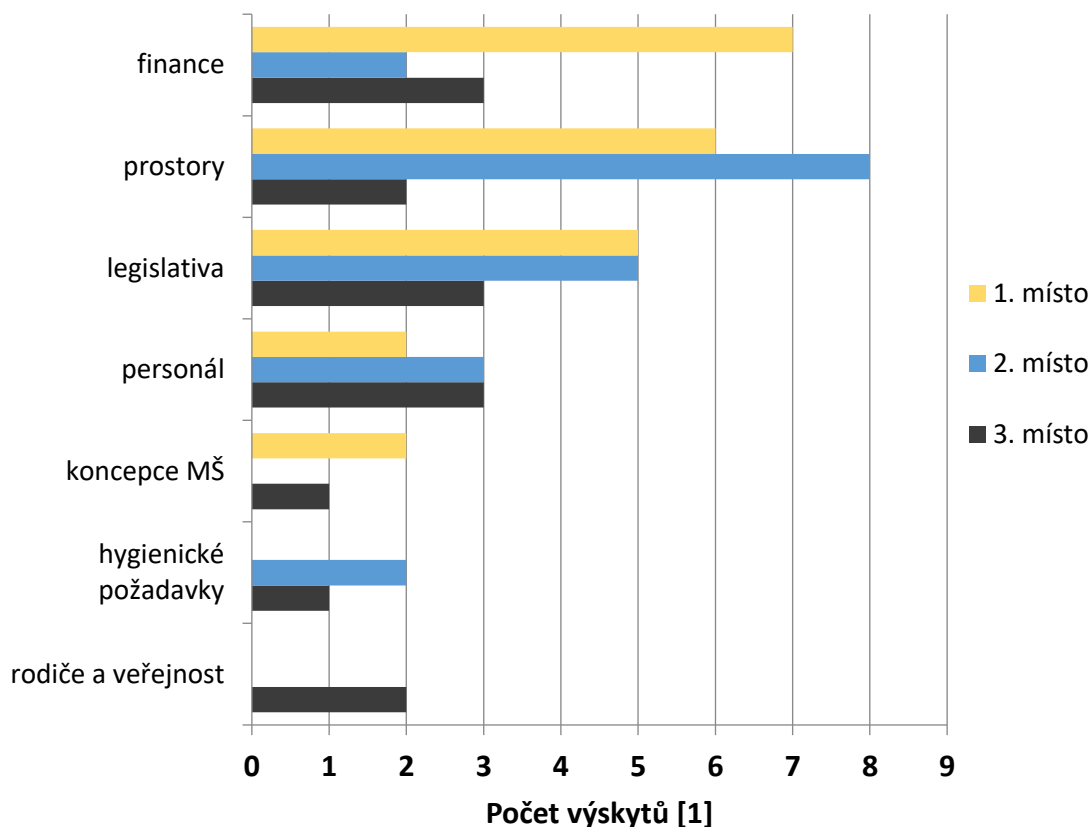
Ze čtrnácti nabízených položek se na prvním místě umístily dvě: požadavky hygieny a dalších kontrolních orgánů (ČŠI, MŠMT, finanční úřad, inspektorát bezpečnosti práce, pracovní úřad a další) a legislativa. To znamená, že 18 respondentů zvolilo za nejsložitější potýkat se s danou legislativou. Z toho vyplývá, že budoucí zakladatelé by se měli připravit na složitou legislativu a podmínky kontrolních orgánů

a včas si tyto dokumenty nastudovat. Na třetím a čtvrtém místě ve složitosti vyplnili zakladatelé otázku ohledně peněz, ať už šlo o udržení školy v chodu nebo sehnání dostatku financí na vybudování školy. Sice v předchozí otázce respondenti nezvolili finance jako klíčový faktor pro založení školy, ale řadí tuto problematiku vysoko, co se týče náročnosti při zakládání školy. Jelikož soukromé mateřské školy nemají v prvních krocích finanční podporu od státu, určitě je shánění financí složité a každý začínající zakladatel musí mít k dispozici přiměřený základní kapitál.

Na další příčce se umístilo vypracování dokumentů pro předškolní zařízení, čímž jsou ŠVP, TVP, zaměření školy, školní řád apod., které muselo být složitější pro zakladatele, kteří neměli zkušenosti se školním prostředím. Na šestém místě vyšla položka seznámit veřejnost se školou a na sedmém místě vyšla možnost vniknout do povědomí lidí v okolí školy. To by korespondovalo s výsledkem z předvýzkumu, kde napsali dva respondenti, že jejich slabou stránkou je prezentace a propagace školy na veřejnosti. Další příčkou, kterou respondenti vyhodnotili jako jednodušší je najít partnery pro spolupráci a na stejném místě pedagogický personál. Domnívala jsem se, že najít pedagogy bude na vyšších příčkách, jelikož musí v MŠ pracovat kvalifikovaní pedagogové. Ale za složitější považovali respondenti jiné úkoly, což by mohlo znamenat, že zakladatelé již při zřizování MŠ věděli o možných kolegyních nebo jejich lákavá pracovní nabídka přilákala pedagogy sama. Až na desátém místě je shánění prostor k provozování a na stejném místě i shánění dětí do školy. Mnozí zakladatelé se v otázce č. 6 zmínili, že mají méně dětí na učitelku, než je tomu u běžných škol, tím pádem mohli mít rychleji naplněnou kapacitu, než je tomu ve státních MŠ. V těch je často více tříd a ředitelé je zpravidla naplňují do maximálního počtu 24 nebo 28 dětí. Mezi posledními úkoly, které vyhodnotili respondenti, jako snazší, vyšlo: sehnat provozní zaměstnance a udržet si nadšení a motivaci po celou dobu zakládání. Z toho může vyplývat, že respondentům nedělalo problém, udržet své nadšení pro svoji vizi. Respondenti zvolili jako nejméně složité přesvědčit rodinu a své blízké pro splnění svého snu založit si školu.

12) Pokuste si vzpomenout, jak jste postupovali při zakládání školy a napsat tři hlavní úkoly, které jste museli řešit jako první.

Otázka č. 12 - Napište 3 hlavní důvody, které jste museli řešit jako první?

Graf 14 - Otázka č. 12 - Uveďte hlavní úkoly, které jste museli řešit jako první?

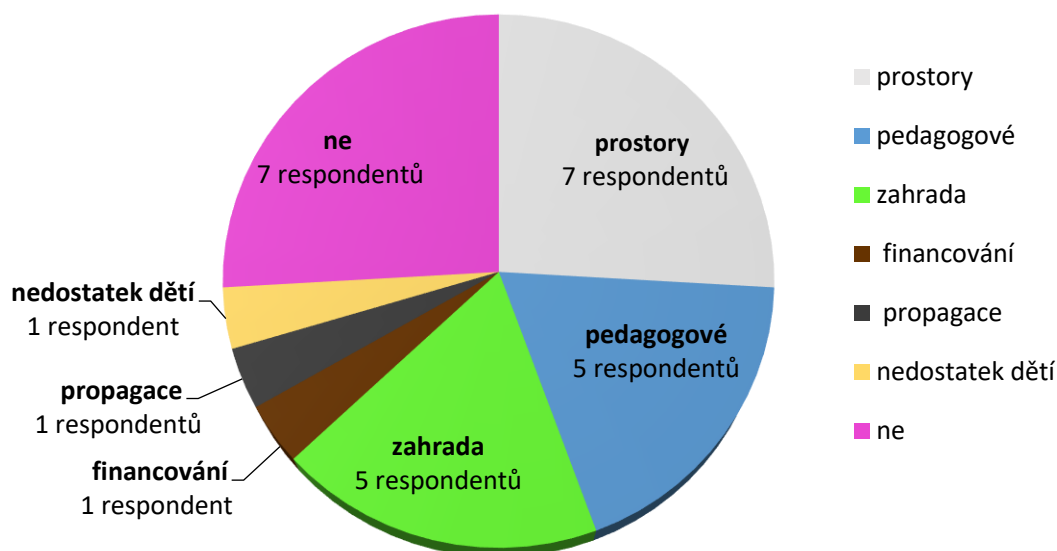
V otázce ohledně postupu zřizování školy se nejvíce objevovalo řešení prostor, dále řešení legislativy a také shánění a řešení financí. Následně 8 respondentů zmínilo personální otázky, tzn. shánění pedagogů a provozních zaměstnanců. Na prvním místě se nejvíce objevovalo řešení financí, na druhém místě se nejvíce objevovalo řešení prostor a na třetím místě se vyskytly úkoly: legislativa, personál a finance. Dále zakladatelé zmiňují promýšlení koncepce školy, řešení hygienických požadavků a informování veřejnosti a rodičů. Podle těchto informací by se budoucí zakladatel mohl inspirovat k postupu zřizování školy. Jsou zde vypsány určitě nejdůležitější aspekty na které musí zřizovatel myslet. Prostory, právní formu a dokumentaci, dostatek financí a zaměstnance. Následuje promýšlení vize a koncepce zařízení a při budování školy také informovanost veřejnosti.

13) Co byste udělali jinak, kdybyste zakládali školu znova?

Velice mě překvapilo, že jsou zakladatelé se vším tak spokojeni a 17 jich odpovědělo, že by nic neměnili. Jen 2 respondenti odpověděli, že by dnes již nezakládali. A co by ostatní udělali jinak? Jedna odpověď zněla: „*Děle bych se připravovala, dále věnovala bych více pozornosti financím a reklamě, rozdělila bych starosti a úkoly na více lidí.*“ Jedna zakladatelka by si dnes vybrala jinou kolegyni ke spolupráci a v jedné odpovědi zaznělo, že by otevřeli školu rychleji a založili by jich více.

14) Myslíte si, že má vaše MŠ nějaké nedostatky?

Otázka č. 14 - Myslíte si, že má Vaše MŠ nějaké nedostatky?

Graf 15 - Otázka č. 14 - Myslíte si, že má Vaše MŠ nějaké nedostatky?

V této otázce mě zajímalo, jak hodnotí zakladatelé svoji školu. Zda si myslí, že má nějaké nedostatky a příjemně mě překvapilo, že v žádné odpovědi se neobjevil problém v pedagogické oblasti školy, což znamená, že oblast výchovně vzdělávacího procesu mají zakladatelé v souladu s jejich představami. Nedostatky se zaměřovaly spíše na hmotné problémy a také na personální stránku.

Sedmkrát respondenti zmínili nevyhovující prostory, ať už z hlediska velikosti nebo stáří. Další nedostatky zmiňují zakladatelé i ve vnějších prostorách, zahradu by

chtělo upravit nebo změnit pět respondentů. Pět respondentů zmínilo problém v nedostatku kvalitních pedagogů s potřebnou kvalifikací, z čehož se jedna odpověď zaměřovala na nedostatek učitelů s jazykovým vybavením pro děti s odlišným mateřským jazykem. Po jedné odpovědi zůstaly problémy jako: financování, nedostatek dětí a propagace. Další respondenti neodpověděli nebo napsali, že jejich škola nemá nedostatky. Z těchto výsledků by se dalo předpokládat, že respondenti zakládali školu do již existující budovy, která jim nyní nevyhovuje. Při zakládání mohla být hotová budova jistě výhodou a velkým usnadněním a ušetřením času a financí, než kdyby se rozhodl zřizovatel postavit svoji budovu. Budoucí zřizovatel si tedy dopředu musí pečlivě rozmyslet, zda se mu vyplatí zřídit školu co nejdříve i za podmínek méně vyhovujících prostor nebo zvolit časově i finančně náročnější variantu, ve které si bude moci přesně navrhnout vnitřní a vnější prostory dle svých představ.

15) Možná změna pro běžné státní MŠ?

Napadá Vás, jak a v čem by se mohlo změnit státní předškolní vzdělávání k větší spokojenosti? Klidně fantazírujte, napište i myšlenku, která Vám nyní přijde nereálná. Napište, co Vám vadí nebo schází ve státních MŠ.

Poslední otázka je spíše doplňková. Odborníci se domnívají, že reforma školství je možná jen ze strany rodičů a ne shora - z ministerstva nebo státu. Proč o tom ale neuvažovat s učiteli? S odborníky, kteří se s realitou setkávají den co den a musí čelit problémům systému nebo se radovat z úspěchů, které se jim podařilo uskutečnit.

Zeptala jsem se zakladatelů, v čem vidí zásadní změnu pro státní školy (možná pro všechny školy, nehledě na zřizovatele, stupeň školy, zaměření...) a nápadů je opravdu mnoho. Nejvíce krát se objevilo v odpovědích zakladatelů snížit počet dětí na třídu, a to v 7 případech. Dvakrát se ve výsledcích objevily návrhy na zvýšení školného, aby si rodiče více vážili práce zaměstnanců v MŠ, a také méně papírování. Ve dvou odpovědích se vyskytl názor, že by měla navázat MŠ užší spolupráci s rodinou.

Dále se 5 respondentů domnívá, že je důležitý kvalitní pedagogický personál, vzdělaný a ochotný pracovat. Motivovaný učitel, který bere svoji práci jako poslání. Jeden respondent uvedl, že by měly učitelky mluvit více kultivovaně, aby byly příkladným vzorem pro děti. Souhlasím s tím, že kvalitní učitel je základem školy a tím i celého školství. Jak se ale může stát nebo ministerstvo podílet na tom, aby byl učitel stále motivovaný? Jde to, nebo je jen na samotném pedagogovi aby ustál všechny

nesnáze a nevyhořel? Je řešením vyšší odměna za odvedenou práci? Ovlivnilo by to důvod rozhodnutí absolventů pedagogických škol nechat se zaměstnat v MŠ nebo současní pedagogové opravdu berou svoji práci jako poslání a není pro ně na prvním místě výše odměny? Domnívám se, že spravedlivé a úměrné ocenění práce je důležité v každé profesi, ale nejdůležitější je zájem a chuť o svůj obor a pocit smysluplně odvedené práce. Zvýšení ohodnocení práce navrhovali ve svých odpovědích jen 2 respondenti z 25.

Další názory se týkaly vybavení škol, tak odpověděli 4 zakladatelé a 4 psali o důležitém individuálním přístupu k dítěti a většímu respektu k němu. Mám za to, že ze stran mladých učitelů se tyto změny dějí a přístup pedagogů se opravdu obrací k potřebám dítěte. Mladí učitelé se zajímají o nové podněty a trendy v oblasti pedagogiky a psychologie a hlavně nechtějí učit tak, jak se jim to samotným nelíbilo, když byli v opačné roli.

Co může změnit učitel ve státní škole, když s něčím nesouhlasí? Které z těchto návrhů změn může sám učitel realizovat? Určitě může změnit sám sebe a náhled na to jak, co a jakým způsobem učí. Může se dále vzdělávat na dalších stupních škol, prostřednictvím přednášek, kurzů, workshopů, publikací nebo třeba článků a posloucháním inspirativních rozhovorů. Hlavně by měl současný pedagog sledovat současné potřeby dětí a rodičů a držet krok s vývojem společnosti. Myslím si, že by si současný učitel měl více říkat o zpětnou vazbu od rodičů i od dětí. A se získanými informacemi na sobě dále pracovat.

Vybrané zajímavé odpovědi:

- *„Užší spolupráce s rodinou, učit děti že vše co chtějí, dokážou samy, respekt k odlišnostem a tempu dětí, umění pracovat s talentem a ten rozvíjet, umění pracovat s dítětem se speciálními potřebami a umět jej začlenit do kolektivu tak, aby jej ostatní děti přijaly, respekt k rodičům.“*
- *„Dotace mířit na školský subjekt nikoliv na jeho naplněnost.“*
- *„Masivní investice do lidí, vybavení a prostor, přilákání odborníků“*
- *„Otevřít se a více naslouchat lidem.“*

7.7 Závěrečné vyhodnocení výzkumu

Po zpracování výsledků z dotazníkového šetření jsem došla k následujícím výsledkům a odpovědím na výzkumné otázky:

- Co vedlo zřizovatele k založení soukromé mateřské školy?

Zřizovatele soukromých mateřských škol nejčastěji k rozhodnutí založit svoji školu vedlo splnění snu a také poptávka z okolí. Často rodiče založili školu pro své dítě a chtěli pracovat podle jiných metod a přístupů.

- Jak jednotliví zřizovatelé postupovali při zakládání soukromé mateřské školy?

Dotazovaní zřizovatelé postupovali následovně: nejprve sháněli nebo upravovali prostory, dále se zaměřili na potřebné legislativní náležitosti a právní formu MŠ, přičemž sháněli finanční prostředky. Dále se zabývali hledáním pracovníků a promýšlením koncepce školy. Jako poslední se zaměřili na informovanost veřejnosti, především rodičů. Zřizovatelé vypsali nejdůležitější úkoly, které je potřeba řešit při zakládání školy.

- Co se zřizovatelům zdálo nejsložitější při zakládání soukromé mateřské školy?

Mezi nejsložitější aspekty při zakládání školy zařadili zakladatelé orientování se v legislativě, požadavcích kontrolních orgánů a otázky ohledně financí. Udržení motivace a nadšení po celou dobu zakládání se ukázalo jako snadné oproti jiným úkolům, které museli zakladatelé řešit.

- Co se zřizovatelům zdálo klíčové při zakládání soukromé mateřské školy?

Za klíčové aspekty jednoznačně považují zřizovatelé otázky personální, a to vlastnosti jednotlivých zakladatelů a spoluzakladatelů. Finance, personál a prostory se umístily až na nižších příčkách.

Dále jsem zjistila, že téměř polovina respondentů vystudovala střední pedagogickou školu a více než polovina vystudovala vysokou školu s pedagogickým zaměřením. Překvapilo mě, že většině zakladatelů se podařilo založit školu za poměrně krátkou dobu, a to do jednoho roku. Většina dotázaných škol funguje s právní formou společnosti s ručením omezeným. Zaujaly mě výsledky, že více než polovina zakladatelů by při novém zakládání školy neudělala nic jinak. A jen dva respondenti by dnes již zakládat školu nechtěli.

7.8 Diskuze

Rozborem výsledků jsem zjistila, že většina dotazovaných škol funguje více jak 9 let. V kolika letech ale zakladatelé se zřizováním začali, jsem se ve výzkumu neptala. Podle mého názoru mladí učitelé, kteří jsou například krátce po studiích, lépe reagují na změny a jsou přístupnější inovacím. Řekla bych, že čím více času stráví učitelé ve školství, tím méně mají zájem o inovace. Ale netvrdím, že by tomu tak mělo být. Tento předpoklad vyvrací výzkum univerzity v Ankaře, ve kterém vyšlo, že pozitivněji přijímají inovace učitelé, kteří pracují ve školství více než 21 let. Tamější pedagogy škola podporuje a vytváří vhodné podmínky pro přijímání inovací (Oztürk, Fidan, 2015). Umím si představit školu, ve které bude přátelská a podporující atmosféra mezi pedagogy a kde budou společně diskutovat nad neustálým vylepšením a možnostmi vzájemné inspirace. Zda tomu tak je ve většině českých škol, tím si avšak nejsem jistá. Z vlastní zkušenosti z běžné MŠ je inovace bohužel brána spíše jako překážka a představuje pro většinu kolegyní jen přítěž a jakousi překážku, které se bojí. Zajisté to pramení z názoru vedení školy, který ovlivňuje zaměstnance. Z výzkumu v Ankaře vyšlo, že ředitel podporuje své zaměstnance v tvořivosti nejčastěji odměnou - ať už časovou nebo finanční, a také jim nechává jistou autonomii, která ke kreativitě vysoce napomáhá (Oztürk, Fidan, 2015).

Kdo se ale inovací nebojí, jsou určitě zakladatelé současných soukromých škol. Z velké části to jsou rodiče, kteří mají jasnou představu o vzdělávání svých dětí a často mají i informace od dalších rodičů. Tomáš Feřtek dále v článku pro EduIn popisuje zkušenosti mnoha nespokojených rodičů, kteří se rozhodli založit svoji základní školu. Dodává, že tito rodiče jsou aktivní, iniciativní, vzdělaní a většinou i movití. Pokud tento trend bude i nadále pokračovat, dalo by se předpokládat, že ve veřejných školách zůstanou spíše ti rodiče, kteří o žádné změny ve školství nestojí (Feřtek, 2013a). Myslím, že se téma soukromých základních škol od soukromých mateřských škol tolik neliší. Rodiče si chtějí více a více vybírat, kdo a jak bude vzdělávat jejich děti.

Ze statistických údajů z roku 2016 vyplývá, že v Česku je stále větší počet vzdělanějších lidí (ČSÚ, 2016). Uvádí, že v roce 2015 bylo žen vysokošolaček 684 tisíc, což je trojnásobek, než v roce 1995. S tím souvisí i údaje o vyšším počtu prvorodiček kolem věku třiceti let (Frelich, 2018), u kterých se může předpokládat, že zakládají rodinu po dokončení studií. Právě tito rodiče by mohli být dalšími potenciálními zakladateli soukromých mateřských škol.

Kramperová (2018) tvrdí, že u mnohých zakladatelů bylo založení školy touhou po vytvoření místa, kde budou růst lidé a že u mnoha zakladatelů škol nebylo cílem kritizovat běžné školství. Přesto se nabízí otázka, v čem jsou veřejné školy méně atraktivní a proč se tolik rodičů přiklání k privátnímu vzdělávání pro své děti. Jsou tedy soukromé vzdělávací instituce školy budoucnosti? Bude se nabídka stále zvyšovat? Nebo budou nadále existovat v souladu s veřejnými MŠ a budou maximálně pohnutkou pro první reformy veřejného školství?

„Opravdová reforma není možná uvnitř existujícího tradičního školství. Opravdová reforma nastane jen tehdy, když dostatečné množství lidí odejde z tradičního školství“ (Gray, 2012).

O zásadní změny v přístupu ke vzdělávání se snaží i mnohé veřejné základní a střední školy. Ale co je tedy brzdou ve vývoji klasického školství? Jana Nováčková v rozhovoru pro Svobodu učení popisuje, že problémem je nedůvěra rodičů k neznámému a novému a příklon k podobným přístupům ke vzdělávání, jako zažili oni sami (Svoboda učení, 2018). Podobně o problému mluví i Tomáš Feřtek v časopise Moderní vyučování. Na rychle se měnící dobu by mělo reagovat i současné školství, zatím je však na mnohých školách vidět stereotyp a zastaralé metody a formy výuky (Feřtek, 2013b). Příčinami změn jsou objevy z oblasti psychologie a neurologie, nástup internetu a technologií a společenské změny (Feřtek, 2015).

Limity

Po zpracování finálního dotazníku jsem došla ke zjištění, že mnoho otevřených otázek vede ke složitému vyhodnocování. Mým záměrem bylo neomezovat respondenty konkrétní odpovědí, ale po přečtení některých odpovědí zakladatelů bylo velmi obtížné přijít na to, jak autor přemýšlel a následně odpovědi kategorizovat pro vyhodnocení. Z tohoto důvodu bych v případě dalšího testování většího počtu respondentů volila ve větším zastoupení otázky s výběrem z možností.

Z hlediska dotazníkového šetření hodnotím server survio.com jako vhodný ke shromažďování informací od velkého vzorku respondentů. Zaujala mě pestrá nabídka různých typů možností na odpovědi. Otázka číslo 11, kde respondenti museli přesouvat jednotlivé pojmy, aby je seřadily od nesložitějších, pro mě byla lákavá, protože jsem takovou možnost v dotazníku ještě neviděla. Ale domnívám se, že pro mnohé respondenty byl takový typ otázky také novinkou a nevěděli, jak pojmy

přesouvat (a to i přes to, že pod otázkou byl návod). Některé odpovědi byly shodné, proto se domnívám, že někdo neuměl přesouvat odpovědi na žebříčku. Tento typ otázky bych příště nevyužila.

8 Závěr

Zejména v posledních letech můžeme sledovat trend v narůstajícím počtu soukromých škol v České republice, a to nejen těch mateřských. Lidé se obecně více zajímají o to, do jaké vzdělávací instituce své dítě umístí, a i když je nabídka mnohem širší, než v minulých letech, mnoho z rodičů volí cestu založení své vlastní instituce. Ať už mají jistou vizi, kterou nesplňuje žádná ze škol v jejich okolí nebo v založení soukromé mateřské školy cítí možnost naplnění svého podnikatelského cíle, je zřejmé, že současná doba vzniku nových škol přeje. Určitou roli v tom může hrát i to, že na rostoucí poptávku ohledně různorodosti školských zařízení, jejich přístupů, metod i forem nijak zásadně nereagují školy veřejné. Zatímco se počty soukromých škol stále zvyšují, počty veřejných škol se v posledních šestnácti letech výrazně nezměnily.

V teoretické části byla na základě odborné literatury zaznamenána historie mateřských škol v ČR a popsány legislativní požadavky a provozní podmínky k založení soukromé mateřské školy.

Praktická část prostřednictvím dotazníků objasňovala, jak zakladatelé postupovali při zakládání soukromé mateřské školy a podávala souhrn konkrétních odpovědí na nejrůznější otázky, které se k zakládání předškolní instituce vážou. Zahrnuje jak část předvýzkumnou, ve které byl otestován systém dotazníku i vhodnost konkrétních otázek, tak samotný výzkum a analýzu výsledků.

Cílem diplomové práce bylo zjistit, jaké skutečnosti a důvody vedou zakladatele soukromých mateřských škol ke zřízení nové vzdělávací instituce a dále také objasnit postupy, podmínky a možnosti vzniku soukromé mateřské školy. Cíl, který jsem si pro diplomovou práci stanovila, jsem splnila, a navíc jsem se díky výzkumu dozvěděla zajímavé informace od současných zakladatelů soukromých mateřských škol.

Při analyzování jednotlivých odpovědí respondentů bylo zjištěno, že zřizovatelům přišlo nejsložitější orientovat se v platné legislativě a sehnat potřebné finanční prostředky a většina zakladatelů založila mateřskou školu z důvodu splnění svého snu anebo pro své dítě, což odpovídá hypotéze stanovené v úvodu praktické části.

Zajímavé byly výsledky poslední otázky, která měla za cíl zjistit respondentův názor na možnou změnu státního školství v ČR. Výsledky ukazují, že odpovědi nejčastěji směřovaly ke kvalitnímu a motivovanému pedagogickému personálu, lepší

vybavenosti škol nebo respektujícím a individuálnějšímu přístupu k dětem. To vše patří jistě k důvodům, proč mnoho rodičů upřednostňuje soukromou mateřskou školu před státní. Nicméně v současné době často diskutovanou otázku lepšího platového ohodnocení pedagogických pracovníků zmiňovali jen dva respondenti. Dalo by se tedy říci, že zřizovatelé soukromých škol jsou spokojeni a že motivovanost pedagogů lze podporovat i jinými způsoby.

Výzkum by se tedy dal rozvést i o toto, dnes tak palčivé, téma. Dalo by se nadále zjistit, jaké platové podmínky nabízejí soukromé mateřské školy a jak moc se liší od platových podmínek ve státních školách. Dále by se nabízel také navazující výzkum ohledně vnější a vnitřní motivace učitelů, spokojenosti se současným stavem školství, rozdíly mezi soukromým a státním školstvím přímo ze stran pedagogů. Zajímavé by bylo vytvořit podobný výzkum i s dalšími typy předškolních institucí a dozvědět se, jak se zakládala současná mateřská centra, dětské skupiny, firemní MŠ apod., zda zakladatelé měli sen něco podobného vytvořit nebo je k tomu přivedla situace, náhoda nebo nápad někoho z okolí. Jestli jim záleželo opravdu na kvalitě vzdělávání nebo spíše na výdělku nebo vytvoření nových pracovních míst apod. K porovnání by se nabízelo také vzdělání zakladatelů dětských skupin a mateřských škol.

Z analýzy dotazníků vyplynulo mnoho poznatků, které by mohly být pro potenciální zakladatele nápomocné a přínosné. I když už má zakladatel jasno ve svých plánech a idejích, je jisté, že to samo o sobě nestačí. Jelikož se lze domnívat, že trend vzrůstajícího počtu soukromých škol bude i nadále pokračovat, měla tato práce přinést souhrn důležitých informací, ale i zkušeností zřizovatelů a majitelů škol každému, kdo se o založení takové instituce zajímá. Mezi mé sny jistě založení školy stále patří a tato práce mi ukázala nástrahy a možnosti, na co se zakladatel musí pečlivě připravit a na co nesmí zapomenout. V první řadě to je zajištění financí a nastudování platné legislativy.

I když není jasné, jak se v budoucnu bude školství vyvíjet, předpoklad k dalšímu nárůstu vzniku soukromých škol je. Je také možné, že se uvolní složité požadavky na školy a budou vznikat další komunitní centra pro domácí vzdělávání. Také by se v budoucnu mohl zrušit povinný předškolní rok v MŠ a povinná školní docházka na ZŠ. O takovéto změny usilují i zastánci sebeřízeného učení. Ať už pokračuje školství v ČR tím či jiným způsobem, doufám, že učitelé budou nadále více směřovat k vzájemnému respektu mezi nimi a dětmi.

Otázkami inovací ve školách se velice pečlivě zabývá obecně prospěšná společnost zvaná EDUin, která pomáhá veřejnosti v orientaci v problematice vzdělávání. Dalším zprostředkovatelem informací o nových proudech a metodách ve školách je Institut pro podporu inovativního vzdělávání.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BEČVÁŘOVÁ, Zuzana, 2003. *Současná mateřská škola a její řízení*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-537-7.
- BEČVÁŘOVÁ, Zuzana, 2010. *Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-221-8.
- FEŘTEK, Tomáš, 2013b. Ředitelská kuchařka po deseti letech. *Moderní vyučování: časopis pro nové programy v českém základním školství*. Praha: Portál, 19(3-4), s. 9. ISSN 1211-6858.
- FEŘTEK, Tomáš, 2015. *Co je nového ve vzdělávání*. Praha: Nová beseda. ISBN 978-80-906089-2-4.
- KRAMPEROVÁ, Lucie, KRŠŇÁK, Jan, 2018. *Jak se učí živě?: rozhovory o inovativních školách*. Praha: DharmaGaia, ISBN 978-80-7436-087-9.
- MIŠURCOVÁ, Věra, 1983. Počátky předškolních institucí v českých zemích. *Časopis Pedagogika*, č. 4, s. 465 – 473. ISSN 2336-2189.
- PEMOVÁ, Terezie aj., 2013. *Soukromá a firemní mateřská školka od A do Z*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4699-9.
- PILÍK, Václav aj., 2017. *Zákon o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-510-9.
- *Program výchovné práce pro jesle a mateřské školy*, 1984. Praha: SPN. ISBN 14-648-84.
- PRŮCHA, Jan, 2009. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-546-2.
- PRŮCHA, Jan, KOŤÁTKOVÁ, Soňa, 2013. *Předškolní pedagogika*. Praha: Portál. ISBN: 978-80-262-0495-4.
- RÝDL, Karel, ŠMELOVÁ, Eva, 2012. *Vývoj institucí pro předškolní výchovu (1869 – 2011)*. Olomouc: UP. ISBN 978-80-244-3033-1.
- SKALKOVÁ, Jarmila, 1999. *Obecná didaktika*. Praha: ISV. ISBN 80-85866-33-1.

- SVOBODOVÁ, Eva aj., 2010. *Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-774-9.
- SYSLOVÁ, Zora aj., 2012. *Jak úspěšně řídit mateřskou školu*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-976-0.
- VALENTA, Jiří, 2018. *Právní rámec řízené škol a školských zařízení*. Karviná: PARIS. ISBN 978-80-87173-41-1.

Internetové zdroje

- Asociace lesních MŠ, 2020. *Co je lesní školka - ALMŠ* [online]. [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.lesnims.cz/lesni-ms/co-je-lesni-skolka.html>
- Český statistický úřad, 2016. *Vysokoškoláků rapidně přibývá* [online]. [cit. 1. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vysokoskolaku-rapidne-pribyva>
- Český statistický úřad, 2019. *Školy a školská zařízení - školní rok 2018/2019. Tab. 2 Mateřské školy podle zřizovatele - školy, třídy, děti a učitelé v časové řadě 2008/09 - 2018/19* [online]. [cit. 1. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/a-predskolni-vzdelavani-materske-skoly-a-pripravne-tridy-zakladnich-skol>
- FEŘTEK, Tomáš, 2013a. *Rodiče na útěku*. In: *EDUin*. [online]. [cit. 1. 3. 2020]. Dostupné z: <https://fertek-blog.eduin.cz/2013/09/15/rodice-na-uteku-2/>
- FRELICH, Jiří, 2018. *Průměrný věk matek se zvyšuje ve všech krajích*, In: *Statistika a my - Měsíčník českého statistického úřadu* [online]. [cit. 1. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.statistikaamy.cz/2018/09/prumerny-vek-matek-se-zvysuje-ve-vsech-krajich/>
- GAYE, Amus, 2013. *An alternative journey into forest kindergartens and the Reggio Emilia approach*. In: *Reorientation of teacher education towards sustainability through theory and practice*. Joensuu: Publications of the University of Eastern Finland, 534s. ISBN: 978-952-61-1112-4. [online]. [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-1112-4/urn_isbn_978-952-61-1112-4.pdf

- GRAY, Peter, 2012. *Je reálná reforma vzdělávání možná? Pokud ano, jak?* In: Svoboda učení. [online]. [cit. 1. 3. 2020]. Z angl. originálu přeložil Jiří Košárek. Dostupné z: <https://www.svobodauceni.cz/clanek/je-realna-reforma-vzdelavani-mozna/>
- KRAEMER, Pavel, 2017. Panelová diskuze na téma: Proč rodiče zakládají nové školy místo, aby své děti umístili do té nejbližší?, Kulatý stůl SKAV a EDUin. Praha: 23. 3. 2017. [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=uDMgB077v8U&list=PLV-XZ99TrShMGaPUIzbeCiyxz2AbNv7CR&index=22>
- KRATOCHVÍLOVÁ, Stanislava, 2017. Komunitní skupina nebo škola - co to přesně je? In: *Učit nebo neučit*. [online]. [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <https://ucitneboneucit.cz/index.php/7-komunitni-skupina-nebo-skola-co-to-presne-je>
- MENDLOVÁ, Ilona, 2019. (Ne)zaměstnanost v době „blahobytu“. In: *Statistika a my - Měsíčník českého statistického úřadu* [online]. [cit. 1. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.statistikaamy.cz/2019/01/nezamestnanost-v-dobe-blahobytu/>
- Ministerstvo sociálních věcí. *Podpora implementace dětských skupin - Dětská skupina a legislativa*. [online]. [cit. 11. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.dsmpsv.cz/cs/proposkytovatele/detska-skupina-a-legislativa>
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2020. *Reforma financování regionálního školství, MŠMT ČR*. [online]. [cit. 11. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/reforma-financovani-regionalniho-skolstvi>
- Ministerstvo zdravotnictví České republiky, 2013. *Prohlášení ministerstva zdravotnictví o provozování jeslí jako zdravotnických zařízení*. [online]. MZČR [cit. 11. 3. 2020]. Dostupné z: https://www.mzcr.cz/Odbornik/dokumenty/prohlaseni-ministerstva-zdravotnictvi-provozovani-jesli-jako-zdravotnickych-zari_7612_3.html
- Novinky.cz, 2019. Do školek už chodí více dvouletých dětí než dříve do jeslí. Praha. [online]. [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/veda-skoly/clanek/do-skolek-uz-chodi-vice-dvouletych-deti-nez-drive-do-jesli-40291525>
- OZTÜRK, Inci, FIDAN, Tuncer, 2015. The Relationship of the Creativity of Public and Private School Teachers to Their Intrinsic Motivation and the School Climate for

- Innovation. Ankarra. In: *Procedia - Social and Behavioral Sciences* [online]. [cit. 29. 3. 2020]. Dostupné z: <https://core.ac.uk/download/pdf/81931277.pdf>
- PALONCYOVÁ, Jana aj., 2014. Systém kolektivních služeb denní péče o děti v České republice. VÚPSV Praha. In: *Nové formy denní péče o děti v České republice*. 256 s. [online]. [cit. 30. 3. 2020]. ISBN 978-80-7416-203-9. Dostupné z: http://praha.vupsv.cz/cgi-webisnt/fu.wis?dbn^t4000=epccicso&gizmo^t4001=aw-1250&prefix^t4002=AU=&pft^t4003=*@depccicso.pfg&letdisp^t4006=BEG&jump^t4501=generic&db^t4700=gen&lang^t4902=CZ&name^t4903=EPCCICSO&ctl^t4921=GA&thead1^t4922=CLASS=tabulka1%20BORDER=1%20CELLSPACING=1%20CELLPADDING=5&thead2^t4923=ALIGN=CENTER%20VALIGN=TOP&batr^t4930=BGCOLOR=white&tfattr^t4932=class=intro&metaex^t4940=LINK%20href=/webisnt/custom/cicsoepc/styl.css%20type=text/css%20rel=StyleSheet&TYPE^t4901=G&h1=1&search=~2015020211065295
 - PŮBALOVÁ, Božena, 2017. Soukromých školek přibylo, hlavně v Praze. In: *Statistika a my - Měsíčník českého statistického úřadu*. [online]. [cit. 1. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.statistikaamy.cz/2017/10/soukromych-skolek-pribylo-hlavne-v-praze/>
 - *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2018. [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/45304/>
 - Svoboda učení, 2018, *Jana Nováčková - současný školský systém už se nedá reformovat*, [online]. [cit. 1. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.svobodauceni.cz/clanek/jana-novackova-soucasny-skolsky-system-uz-se-neda-reformovat/>
 - *Zákony pro lidi*, 1991. *Zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)* [online]. [cit. 11. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>
 - *Zákony pro lidi*, 1995. *Zákon č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů*. [online]. [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-248>
 - *Zákony pro lidi*, 2000. *Zákon č. 250/2000 Sb. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*. [online]. [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000->

250?text=Z%C3%A1kon+o+rozpo%C4%8Dtov%C3%BDch+pravidlech+%C3%BAzemn%C3%ADch+rozpo%C4%8Dt%C5%AF

- *Zákony pro lidi, 2004. Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).* [online]. [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>
- *Zákony pro lidi, 2009. Vyhláška č. 268/2009 Sb. Vyhláška o technických požadavcích na stavby.* [online]. [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-268#cast6>
- *Zákony pro lidi, 2011. Zákon č. 472/2011 Sb. - Zákon, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.* [online]. [cit. 11. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-472>
- *Zákony pro lidi, 2012a. Zákon č. 89/2012 Sb. Zákon občanský zákoník.* [online]. [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>
- *Zákony pro lidi, 2012b. Zákon č. 90/2012 Sb. Zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).* [online]. [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-90>

SEZNAM ILUSTRACÍ

Seznam grafů

Graf 1 - Počet jeslí ve vybraných letech. Graf z dat Novinky.cz 2019 sestavil autor.....	17
Graf 2 - Počet veřejných mateřských škol od roku 1990 do roku 2019 v ČR. Graf z dat ČSÚ 2019 sestavil autor.....	20
Graf 3 - Počet církevních mateřských škol od roku 1990 do roku 2019 v ČR. Graf z dat ČSÚ 2019 sestavil autor.....	23
Graf 4 - Počet soukromých mateřských škol od roku 1990 do roku 2019 v ČR. Graf z dat ČSÚ 2019 sestavil autor.....	25
Graf 5 - Otázka č. 1 - Jak dlouho funguje Vaše MŠ.....	53
Graf 6 - Otázka č. 2 - Máte vystudovanou střední školu s pedagogickým zaměřením?	54
Graf 7 - Otázka č. 3 - Pokud máte VŠ/VOŠ, je pedagogického zaměření?	55
Graf 8 - Otázka č. 4 - Jak dlouho trvalo otevření Vaší MŠ?	56
Graf 9 - Otázka č. 5 - Jakou právní formu má Vaše MŠ?	57
Graf 10 - Otázka č. 6 - Čím se Vaše škola liší nejvíce od běžných MŠ?.....	58
Graf 11 - Otázka č. 8 - Jaký byl hlavní důvod založení školy?.....	60
Graf 12 - Otázka č. 10 - Když se ohlédnete nad založením MŠ, co si myslíte, že bylo klíčové pro úspěšné otevření školy?.....	62
Graf 13 - Otázka č. 11 - Co bylo pro Vás při zakládání MŠ nejsložitější?.....	63
Graf 14 - Otázka č. 12 - Uvedte hlavní úkoly, které jste museli řešit jako první?	65
Graf 15 - Otázka č. 14 - Myslíte si, že má Vaše MŠ nějaké nedostatky?	66

Seznam obrázků

Obr. 1 Znárodnění škol podle zřizovatele (Zdroj dat: Průcha, 2012).....	14
Obr. 2 - Zařízení pro předškolní děti v ČR. Obrázek z dat Palonciové, 2014 vytvořil autor.	16
Obr. 3 - Vzdělávací cíle (Zdroj: Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání [online], 2018)	35
Obr. 4 - Alternativní školy a zřizovatel (Zdroj dat: Průcha, 2012)	44

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 - Zakládání soukromé mateřské školy

Příloha č. 1 - Zakládání soukromé mateřské školy

Vážení zakladatelé soukromých mateřských škol,

obracím se na Vás s žádostí o vyplnění mého dotazníku, který slouží jako podklad pro mou diplomovou práci na téma Současné soukromé mateřské školy a jejich vznik.

Cílem tohoto výzkumu je zjistit, jaký byl hlavní důvod založení školy a jak to probíhalo.

Žádám Vás, abyste na otevřené otázky odpovídal/a podle pravdy. Budu ráda, když si najdete čas a zavzpomínáte na čas, který jste strávil/a zakládáním mateřské školy.

Bc. Eliška Macháčková, studentka Pedagogické fakulty, obor Pedagogika předškolního věku na Univerzitě Hradec Králové

1) Jak dlouho Vaše soukromá mateřská škola funguje?

- méně než 1 rok
- 2 roky
- 3 roky
- 4 roky
- 5 let
- 6 let
- 7 let
- 8 let
- 9 a více let

2) Jakou právní formu má Vaše mateřské škola?

- s. r. o
- o.p.s.
- spolek
- ústav
- školská právnická osoba
- veřejně obchodní společnost
- jiná:

3) Jak dlouho trvalo založení soukromé mateřské školy? Od první myšlenky do otevření školy dětem.

- méně než 1 rok
- 1 rok
- přes 1 rok
- dva roky
- přes dva roky
- tři roky
- přes tři roky
- čtyři roky
- více než 4 roky
- jiné:.....

4) Jaký byl hlavní důvod založení Vaší MŠ?

- škola pro dceru/syna
- splnění snu - „svoje“ škola, nové metody, techniky, jiný přístup
- využití svých prostor
- rozšíření nabídky k soukromé ZŠ
- služby pro zaměstnance (firemní MŠ)
- špatná zkušenost s běžnou státní školou
- nedostatek v okolí MŠ
- jiný:

5) Chtěli jste ve Vaší škole přijít s něčím novým? Inovativním? Jestli ano, napište, prosím s čím.

.....

6) Máte vystudovanou střední školu pedagogického zaměření?

- ANO
- NE
- Pokud máte VŠ/VOŠ vzdělání, je pedagogického zaměření?
- nemám VŠ
- ano, zaměření na předškolní pedagogiku
- ano, zaměření na učitelství 1. stupně/2. stupně ZŠ
- ano, zaměření na učitelství SŠ
- ano, zaměření na vychovatelství a mimoškolní aktivity
- ano, pedagogické minimum v rámci celoživotního vzdělávání
- jiný obor:.....

7) Myslíte si, že má Vaše MŠ v něčem nějaké nedostatky? Pokud ano, napište, prosím jaké.

.....

8) Zkuste si prosím vzpomenout, jak Vás napadlo založit mateřskou školu. Jak vznikla první myšlenka?

.....

**9) Čím se Vaše škola liší nejvíce od běžných státních MŠ? (Z hlediska vzdělávací nabídky, prostředí, personální, ekonomické oblasti apod.)
MŮŽETE ZAŠKRTNOUT VÍCE MOŽNOSTÍ**

- počtem dětí ve třídě/na učitelku
- vzdělávací nabídka, netradiční, pestrá
- prostředí
- rodiče platí školné
- organizační formy
- vztahy mezi školou a rodiči, školou a místní komunitou apod.
- prvky klasických reformních škol (waldorfské, montessoriovské, freinetovské, jenské, daltonské)
- jiné:
- jiné:
- jiné:

10) Když se ohlédnete nad založením MŠ, co si myslíte, že bylo klíčové pro úspěšné otevření školy?

- finance
- prostory
- personál
- pedagogické zkušenosti a vzdělání
- lidský faktor (vlastnosti zakladatele a spoluzakladatele)
- jiné:

11) Je něco, co byste udělali jinak, kdybyste zakládali školu dnes?

.....

12) Co bylo pro Vás při zakládání mateřské školy nejsložitější? Změňte pořadí položek, dle svých preferencí. Tak, že 1. znamená- NEJSLOŽITĚJŠÍ, 14. - nejméně složité, jednoduché)

- najít potenciální partnery na spolupráci
- vniknout do povědomí lidí v okolí školy
- seznámit veřejnost se školou
- složitá legislativa a dokumentace
- najít vhodný pedagogický personál
- najít nepedagogické pracovníky
- požadavky hygieny a jiných kontrol
- sehnat dostatek financí na vybudování MŠ - základní kapitál
- udržení školy v chodu, co se týče financí - mzdové a provozní prostředky
- najít prostory k provozování/pozemek
- sehnat dostatečný počet dětí
- motivace a nadšení po celou dobu zakládání
- rodina (přesvědčit okolí, že „podnikání“ je dobrá volba)
- vypracovat dokumenty MŠ (ŠVP, zaměření školy, školní řád apod.)

13) Pokuste si vzpomenout, jak jste postupovali při zakládání školy a napsat 3 hlavní úkoly, které jste museli řešit jako první.

.....

14) Napadá Vás, jak a v čem by se mohlo změnit státní předškolní vzdělávání k větší spokojenosti? Klidně fantazírujte, napište i myšlenku, která Vám nyní přijde nereálná. Napište, co Vám vadí nebo schází ve státních MŠ.

.....